2999

SPRAWOZDANIE DYREKTORA

C. K.

GIMNAZYUM ŚW. JACKA

W KRAKOWIE

ZA ROK SZKOLNY 1917

W KRAKOWIE
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO — DRUKARNIA UNIWERSYTETU JAGIELL.
1917.

TREŚĆ.

1. Cesarz Franciszek Józef I. — Cesarz Karol I.
2. Dr. Józef Ujejski: Na zgon Henryka Sienkiewicza. (Nachruf für H. Sienkiewicz).
3. Część urzędowa.

†

Jego Cesarską i Królewska Apostolska Mość

CESARZ FRANCISZEK JÓZEF I

zasnął w Panu dnia 21 listopada 1916 r. w 87 roku życia a w 69 roku panowania.

Wiadomość o zgonie Monarchy, który przez 68 lat kierował sterem państwa, zyskując sobie serdeczną dobrocią i sprawiedliwością u wszystkich ludów i wszystkich warstw społeczeństwa miłość, przywiązanie i wdzięczność, budząc powszechną cześć, podziw i uwielbienie dla swych wysokich cnót i zasług, wywołała na całym obszarze Austro-Węgier i nawet daleko poza ich granicami szczere i głębokie współczucie i żal najgłębszy.

Dzieje panowania ś. p. Cesarza Franciszka Józefa I stanowić będą epokowy okres, w którym monarchia austro-węgierska, pozbywszy się dawnego ustroju, przekształciła się w nowoczesną formę życia praworządnego, cywilizacyjnego i ekonomicznego. A tej wiekopomnej ewolucyi dziejowej duszą i dobroczynnem światłem był wielki zmarły Monarcha, wzór dla panujących, a dla wszystkich ludzi przykład wytrwałości, pracowitości, rozwagi i poczucia obowiązku. Przeciwności i ciosów miał w życiu bez liku i miary, ale jeszcze więcej cnót i dlatego zniósł wszystko, wytrzymał wszystko, pomimo wszystkiego działał i służył do ostatniego tchu swego życia.

Imię i pamięć ś. p. Cesarza Franciszka Józefa I jaśnieć będzie w historyi, ale ta pamięć, cześć i wdzięczność szczególniej żyć będzie w naszym kraju i narodzie. Szanował On jego prawa, uczucia jego rozumiał, w potrzeby jego wnikał i przeszło przez pół wieku był początkiem i sprawcą wszystkiego dobrego, co się w tym kraju stało i zrobiło. Dla nas to przedewszystkiem Polaków miał On zawsze serce ojcowskie i życzliwe. Ostatnim wyrazem Jego wielkoduszności i mądrości, a wobec nas sprawiedliwości i dobrej woli, były wzniosłe akty z 5 listopada 1916 r., poręczające niepodległość Polski i wyodrębnienie Galicyi.

Cześć i chwała Jego świętej pamięci!

Na prastary tron Habsburgów, osierocony przez zgon sędziwego i przez miliony swych poddanych ukochanego monarchy, Cesarza Franciszka Józefa I, wstąpił na mocy sankcyi pragmatycznej dnia 21 listopada 1916 r. nowy Władca,

Jego Cesarska i Królewska Apostolska Mość

Cesarz i Król Karol I.

Już u progu swoich rządów umiał młody dziedzic blaskiem sławy okrytej korony wielkich przodków, oraz Jego Najdostojniejsza małżonka,

Cesarzowa i Królowa Zyta,

pozyskać serca ludów, zamieszkujących monarchię naddunajską. Słowami manifestu, ogłoszonego z wysokości tronu rzeszom, berłu Jego podległym, przykuł do swej osoby wszystkie narody, przyrzekając im rządzić sprawiedliwie i łaskawie, bronić ładu i porządku, ochraniać dobra materyalne i moralne, stworzyć warunki do szczęścia i zadowolenia zarówno jednostek, jak i społeczeństw. To też wszystkie kraje pośpieszyły złożyć Mu przez usta swych przedstawicieli hołd wiernopoddańczy i wyrazić uczucia niezłomnej wierności i przywiązania. My Polacy, oprócz udziału w zbiorowej wiedeńskiej manifestacyi hołdowniczej, mieliśmy sposobność wynurzyć swe uczucia wobec Najjaśniejszego Pana tu w Krakowie w czasie Jego oficyalnego pobytu w naszym podwawelskim grodzie dnia 5 maja 1917 r. Pamiętną na zawsze pozostanie chwila, w której odbyło się posłuchanie naszej parlamentarnej reprezentacyi. Albowiem wówczas po powitaniu Ekscelencyi Bilińskiego, w którem mowca zapewniał uroczyście Monarchę o naszej niezłomnej względem Niego wierności i najgłębszem oddaniu się, górującem ponad bezmiarem cierpień i nieszczęść, jakich brzemieniem przywaliła nas

straszliwa wojna, raczył Cesarz w swej odpowiedzi oświadczyć między innemi, co następuje:

»Bądźcie Panowie pewni mego najgorętszego zrozumienia potrzeb Waszej Ojczyzny w tych wielkich, ciężkich czasach. Osobiste stosunki, ożywione wzajemnem zaufaniem, które wytworzyły się między dostojnym moim Wujem-Dziadkiem a Polakami, pragnę utrzymać dla siebie. Ożywiony serdecznemi sympatyami dla narodu polskiego i rozumiejąc jego uczucia, pragnę współdziałać przy budowie nowo utworzonego państwa polskiego i urzeczywistnić pismo odręczne mego zmarłego poprzednika z 4 listopada 1916 r. Oby kraj widział w tem poważny znak mego wielkiego zaufania, przez co ma być stworzona zgoda obu narodów kraj ten zamieszkujących i Galicya ma być tem silniej połączona ze mną i moim domem«.

Za te szczerą sympatyą dla narodu polskiego tchnące słowa, za to zrozumienie naszych uczuć i dążeń składamy

Najjaśniejszemu Panu Cesarzowi Karolowi

najserdeczniejsze podziękowanie, a zachowując dobrodziejstwa Jego we wdzięcznej pamięci, prosić będziemy Boga, aby wszystkie szlachetne zamiary naszego Najdostojniejszego Władcy spełnić raczył, aby panowanie Jego przyniosło błogosławieństwo dla ludów, a berłu i koronie Jego dodało nowego blasku i świetności.

Na zgon Henryka Sienkiewicza.

Nie darmo Skarga kładzie majestat monarszy wśród najprzedniejszych darów, jakie matka-ojczyzna Polakom niegdyś dawała. Ten majestat istotnie był »zatrzymaniem i ozdobą wszystkich dóbr i sławy naszej«, w nim uwidoczniła się na zewnątrz potęga i dostojność narodu, jego organiczna jedność i jego prawo. Znaczy on to samo, co niepodległość. Mniejsza w istocie rzeczy o to, czy króla czy prezydenta miano nosi ta uświęcona jednostka, która brzemię najjaśniejszego majestatu Pospolitej Rzeczy na sobie dźwiga. Mniejsza też, czy już całe życie je dźwiga, czy tylko przez kilka lat. Chodzi głównie o to, aby taka jednostka wogóle była i żeby blask zewnętrznej i wewnętrznej potęgi otaczał jej namaszczoną głowę. Ile ją trzeba cenić, ten tylko się dowie, kto ją stracił. »Biada narodom — mówi Skarga — którym Pan Bóg króla i pany pobrał, abo królestwa ich porozdzielał, które z Danielem płaczą, mówiąc: »Niemasz teraz króla i pana«. Stracił taką widomą koronowaną osobę swej narodowej godności naród polski i wszystko teraz zdaje się wskazywać, że nauczył się ją cenić. Regenta! Króla! — dają się słyszeć wołania wszystkich prawie, bez różnicy stronnictw, Polaków, którym wskrzeszenie ich bytu politycznego obiecano. Wołanie to stuletniej przeszło, bądź świadomej, bądź instynktowej tęsknoty.

Ale naród polski dlatego tylko przetrwał tę długą bolesną niewolę, że całkiem bez królów w niej nie był. Z krótkiemi tylko chyba przerwami — zawsze siedział na tronie jego życia człowiek, który siłę tego życia w duszy swojej piastował. Tylko że to życie stało się duchowem raczej niż materyalnem, więc i majestat narodu duchowym jeno mógł być otoczony blaskiem. Wielkość narodu mogła

już być tylko moralna i nie mogli jej już reprezentować zbrojni królowie w złotych koronach, »którzy wjeżdżają w bramy swojej stolicy na wozach i koniach, oni i panowie ich, ale tylko cierniową koroną narodowej niedoli natchniony »Król-duch«.

Czuła Polska zawsze doskonałym instynktem, który z natchnionych jej synów najwięcej i najprawdziwszych sił jej żywotnych

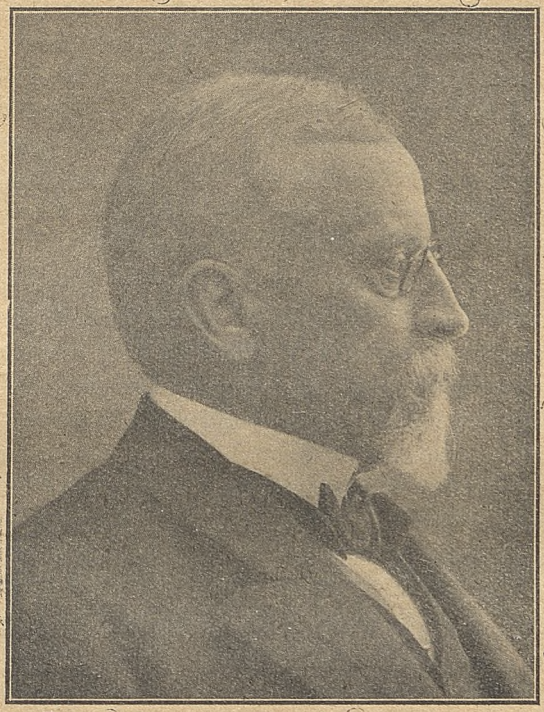

w sobie skupia i z kogo one z powrotem w nią najszerzej i najobficiej spływają. I trzeba jej to przyznać, że takich pomazańców swego ducha nieśmiertelnego czcić umiała. Trzeba nawet powiedzieć, że tych ludzi naprawdę »z bożej łaski« czciła lepiej niż tych, których dawniej »viritim« sama sobie obierała.

Pamiętam dziecka oczyma oglądany ten pochód, który niósł na Wawel po wieki święte i błogosławione prochy Adama Mickiewicza. Biły razem wszystkie dzwony jak ludowe głosy i razem też biły jednem wielkiem a zgodnem ukochaniem serca milionów.

I oto teraz, gdy wieść się rozeszła, że umarł Henryk Sienkie-

wicz, to nagle każdy Polak uczuł, że to był następca tamtego na majestacie duchowym Polski.

I gdy nad jego zwłokami uderzy Zygmunt — »żałość górująca« — to każdy, co go usłyszy, zrozumie, że »to niby ojczyzna płacząca«.

Nie, żeby on był Mickiewiczowi równy! Nie! Twórcy »Dziadów« nikt nie sprostał i nikt zapewne nie sprosta ani geniuszem ani sercem. Ale następcą Mickiewicza na duchowym tronie Polski był właśnie napewne Sienkiewicz, a nikt inny. Tylko on jeden po tamtym do całego potrafił przemówić narodu. A sztandar z białym orłem rozwinął przed oczyma całego cywilizowanego świata tak szeroko, jak nawet tamtemu, największemu, nie było to danem uczynić. Z niego głównie płynął strumień siły żywotnej polskiego plemienia, tylko on umiał rozgrzać serca szerokich mas. Jego księgi zabłądziły nawet pod strzechy i umiejącego już czytać chłopa zrobiły Polakiem.

W chwili, kiedy właśnie historycy polscy robili sprawiedliwy rachunek narodowego sumienia, kiedy naród pobladły z przerażenia patrzył w ponure zwierciadło swych starych i nowych grzechów i gotów był prawie uwierzyć, że nie może być dla niego zmiłowania, bo go chyba nie wart — wtedy Henryk Sienkiewicz położył na jego wstydem zgarbionych ramionach swoją wskrzesicielską rękę i powiedział: »Podnieś twój wzrok, bo był on kiedyś orli. I wyprostuj twoją pierś, bo była niegdyś stalowa. Rozbijały się o nią wszystkie ludzkie i piekielne moce i chwały było wówczas w tobie więcej niż potem hańby. Nie myśl wciąż o tem, żeś miał na tronie Sasów i Poniatowskich, a obok tronu Radziejowskich, Ponińskich i Branickich — ale pomnij też »na Chrobrych miecz, Jadwigi niepokalaność, Batorych hart, Zamojskich rzymską cnotę, Żółkiewskich zgon, Czarnieckiego żywot, Sobieskiego trud i europejski czyn«. Tak mówił. A mówił z taką mocą słowa, że słuchała go z zapartym oddechem całaPolska, że jakoby szum husarskich skrzydeł zadzwonił we wszystkich uszach i poszedł dalej w postronne kraje, aż ocean zaniósł go na drugą półkulę. Wszystkim, co o Polsce zapomnieli, musiał się nagle przyśnić jej upiór w żelazną kolczugę zakuty, wyniosły i tak królewsko dostojny, że mimowoli nieprzyjacielskie nawet narody sprezentowały przed nim broń.

A potomkowie tego upiora zrozumieli nagle, że nie ze wszyst-

kiem wstydzić się, że wolno nawet być dumnym z tego, że się jest Polakiem.

I pokrzepiły się serca!

Czy może ktokolwiek z nas zapomnieć chwilę, gdy pierwszy raz czytał »Ogniem i mieczem« lub »Potop«? Czy nie uczuje na samo wspomnienie tej chwili drgnienia wszystkiego, co mu w duszy jest polskiem?

Uprzytomnijmyż sobie tedy, że to każde pokolenie polskie odtąd taką chwilę musi przeżyć i że przecież przynajmniej w tej jedynej chwili, gdy je ta powieść ojczysta poruszy, muszą dzieci tego pokolenia poczuć w sobie dawne serca bicie, poczuć w sobie dawną wielkość duszy i że choć tę chwilę jedną muszą przeżyć tak górnie, jak ich przodkowie niegdyś całe życie.

Nie drobna to często rzecz taka górnie przeżyta chwila. Ona z popiołów duszy dobywa czasem iskrę — a

»Chwila i iskra gdy się rozdłuża, rozpala,
Stwarza i zwala«.

Niech mi posłuży wymowniejszy odemnie przykład.

Umarł przed niewielu laty na Śląsku bogaty Niemiec z polskiej niegdyś rodziny Olszewskich. Sam nigdy po polsku nie umiał, żonę miał Niemkę i dzieci jego nigdy pewnie o Polsce nie słyszały. Otóż ten człowiek umierając, dziwny pozostawił testament. Synom swoim przekazał majątek z tym warunkiem, że staną się Polakami. I to nie z imienia tylko. Mieli nauczyć się po polsku i w Polsce zająć stanowiska. Gdyby tego warunku nie dopełnili — wówczas cały majątek miał przejść na... Henryka Sienkiewicza.

Czy oszalał ten Niemiec? Nie. Jemu tylko wpadł przypadkiem do ręki niemiecki przekład »Ogniem i mieczem« i doczytał się w nim własnej polskości. Wynurzyła się przed nim z tej książki i z następnych potem Sienkiewiczowskich arcydzieł »antenatów blade mnóstwo« i widok ich wstrząsnął jego zniemczoną piersią do samej głębi. Patrz! — zawołali na niego może:

»Patrz, z pod rdzawych tych szyszaków
Z pod tych koron i kołpaków
Bije dotąd iskra ducha,

Senatorska tli wspaniałość,
Lwi się szlachty stara śmiałość
I niewoli wzgarda bucha.

I zapewne któryś z nich — sam Czarniecki może — musiał zapytać go, co pocznie on i jego dzieci:

. . . . . gdy na tamtym świecie
Zechcą swych przodków wywoływać z raju?
Jakim językiem poproszą o wsparcie?
Czy w ich niemieckiej barbarzyńskiej mowie
Głos dzieci swoich poznają przodkowie?

I zadrżał zapewne na ten głos zniemczony potomek tych rycerzy, podobnie jak wówczas Witołd na uczcie u Konrada Wallenroda i postanowił przynajmniej synów swoich zwrócić temu społeczeństwu, któremu jego samego zabrał jego ojciec, czy dziad.

Ten testament zniemczonego mówi o dziełach Sienkiewicza więcej niżby tomy studyów literackich powiedzieć mogły. Mówi zaś, że jak w tajemniczym pierścieniu Cezarów sam geniusz Romy mieszkał, tak w tych dziełach mieszka geniusz Polski.

Ale skorom tutaj testament Olszewskiego przypomniał, to nie wolno mi też nie dodać, że Sienkiewicz tych praw, które mu ewentualnie zostały przyznane, nie przyjął. Ojczyzna nasza nie chce mieć synów przymusem, czy interesem z sobą związanych. Nie grozą utraty majątku, ale miłością chce ich przy sobie trzymać. Tak mniej więcej odpowiedział wielki pisarz i wszelkich praw się zrzekłszy, grozę w ten sposób z młodych dziedziców zdjął i pozostawił im wolną i nieprzymuszoną wolę. I oto znów trzeba powiedzieć, że przemówiła przez niego Polska sama w całej swojej godności i świętej dumie.

I tak było zawsze, ilekroć Sienkiewicz publicznie z czemkolwiek dał się słyszeć. Instynkt zachowawczy narodu i jego zmysł moralny żyły w duszy tego człowieka w doskonałej harmonii i przemawiały zawsze równocześnie. List otwarty do baronowej Suttner i list otwarty do rosyjskiego ministra, list otwarty do cesarza Wilhelma II i odpowiedź Björnsonowi na jego głos w obronie Rusinów podniesiony, a przeciw Polakom skierowany — wszystko to znakomite owej harmonii dokumenta. Sienkiewicz czuł, że Bóg mu powierzył przedstawicielstwo prawa moralnego Polaków i gdy tego zachodziła po-

trzeba, dźwigał sztandar tego prawa tak wysoko, że go świat cały musiał ujrzeć. Instynkt zachowawczy narodu, który w nim był, sprawił, że chwile takiej potrzeby genialnie zawsze wyczuł, zmysł moralny nadawał każdemu z tych wystąpień niepospolite wewnętrzne piękno. Żadne z nich nie jest skażone ani cieniem szowinizmu i nienawiści. Żadne też złamane duchowo płaczliwym tonem elegii i skargi. W każdem duch gnębionego narodu przemawia, jak prawdziwy niezłomny książę. Każde jest pełnem mocy moralnej oskarżeniem przed trybunałem ogólno-ludzkiego sumienia, a zasadniczy wszystkich ton, to właśnie ta wspaniała duma, co z wewnętrznego, a nie zewnętrznego rośnie dostojeństwa. Z tego dostojeństwa, co im bardziej deptane, tem bardziej dumne.

Zaprawdę lepszego strażnika swej czci i swych dóbr koronnych w moralnem znaczeniu nie miał naród polski w tem ostatniem półwieczu.

Takim był on i w ciągu tej przerażającej wojny.

W cudzych stronach na tułactwie wiódł żywot w boleści.
Jasnowidza nie zwabiły uwodzące wieści.

Odezwał się znów do Europy, ale już nie z przypomnieniem naszych praw politycznych. Wiedział, że o nich przypomni sama przelana krew, że one jak wyrzut sumienia i jak nemezis dziejowa wynurzą się z tego najstraszniejszego w historyi kataklizmu.

Czujny w nim, jak zawsze, instynkt zachowawczy narodu kazał mu na tę chwilę z zapartym oddechem, ale cierpliwie czekać, a tymczasem ratować na przyszłość jak najwięcej polskiego życia. Z potężnego tedy uroku swojego imienia uczynił puszkę składkową i potrząsnął nią na wszystkie strony świata.

I znowu — w dźwięku, który ta puszka wydała, nie było jęku nędzarza, nie było płaczliwego akcentu kornej prośby. Nie! Zaprawdę nie było go tam, choć niektórzy rodacy zdawali się go słyszeć. Obcy słyszeli wszyscy tylko spiżowy dźwięk starej kultury, która jest dobrem ogólno-ludzkiem i która ma prawo do tego, żeby ją ratowano. Gdy wielki Polak, który szeregiem arcydzieł światu całemu o tem prawie zaświadczył, zawołał teraz do tego świata o pomoc — to był to jakby na trwogę bijący głos starego Zygmunta. Biło jego głosem serce narodu, który kiedyś złotymi pierścieńcami

do skrzyni niemieckiej ciskał, mówiąc z pogardą: Idź złoto do złota — my Polacy w twardem jeno kochamy się żelazie.

Tragedyę tylko, a nie moralny upadek mógł świat widzieć w tej zmiennej losów kolei — i to tragedyę królewską.

A do tego, który stał na proscenium, nietylko pieniądze ofiarne płynęły. Przed nim chyliły się i głowy.

A teraz nasze chylą się w głębokim smutku przed jego trumną. Kto go nam zastąpi? Czy zdoła go kto zastąpić? Serca nasze uderzają nadzieją, że w przedstawicielstwie majestatu narodowego na zewnątrz zastąpi go wnet król w złotej już, a nie cierniowej tylko koronie. W życiu wewnętrznem, w kulturalnem życiu narodu Henryk Sienkiewicz będzie żył i działał wiecznie. W królestwie ducha wszakże się nie umiera. Ale w sercu dzisiejszego pokolenia nie zastąpi go nikt. Był on każdemu Polakowi spółczesnemu tak blizki od samego dzieciństwa, że śmierć jego nietylko wszyscy razem odczuliśmy jako wielką stratę narodową, ale prócz tego — można to rzec bez przesady — każdy z osobna odczuł ją jako stratę prawie osobistą. Każdemu z osobna ściska się serce, ilekroć o niej pomyśli. Prawie się wierzyć nie chce, że gdy »wróci na ojczyste łany« — to już »w trumnie wróci, w trumnie, mistrz nasz ukochany«.

Dajże przynajmniej Boże, żeby ta ziemia polska w chwili, gdy go przyjmie do swego skrwawionego łona, była już prawdziwie wolną i prawdziwie niepodległą.

W Krakowie, 27 listopada 1916 r.

Dr. Józef Ujejski.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

I.

SKŁAD GRONA NAUCZYCIELSKIEGO

PRZY KOŃCU ROKU SZKOLNEGO 1916/17.

A. Nauczyciele przedmiotów obowiązkowych.

a) Dyrektor Zakładu:

1. Bednarski Stanisław, c. k. radca Rządu i dyrektor w r. VI, zawiadowca gabinetu archeologicznego, członek Komisyi filologicznej Akademii Umiejętności w Krakowie.

b) Profesorowie i nauczyciele:

2. Chowaniec Franciszek, prof. w r. VII, pomocnik kancelaryjny dyrektora, członek Komisyi filologicznej Akademii Umiej. w Krakowie, gospodarz klasy I a, uczył języka łacińskiego w kl. I a i VIII i języka greckiego w kl. VIII; tygodniowo godzin . . . 16

3. Czuczyński Aleksander, dr. fil., prof. w r. VII, członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół wydziałowych w Krakowie, zawiadowca zbiorów dla nauki historyi i geografii, doradca fachowy dyrektora dla działu historyczno-geograficznego, uczył geografii i historyi w kl. V, VI, VII i VIII; tygodniowo godzin 15

4. Dyduch Tomasz, prof. w r. VIII, od początku wojny pełni służbę wojskową.

5. Gołba Franciszek, ks., dr. św. teol., prof. w r. VII, docent prywatny Uniwersytetu Jagiellońskiego, exhortator dla uczniów gimnazyum niższego, uczył religii w kl. IV a i b, V i VI; tygodniowo godzin 8

6. Jakóbiec Jan, dr. fil., prof. w r. VIII, członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli rysunków odręcznych, gospodarz kl. VIII, uczył języka niemieckiego w kl. I a, V, VI i VIII; tygodniowo godzin 17

7. Jaworek Piotr, prof. w r. VIII, członek Komisyi językowej Akademii Umiej. w Krakowie, zawiadowca niemieckiego oddziału biblioteki dla uczniów, gospodarz kl. III, uczył języka niemieckiego w kl. III, IV a i b i VII; tygodniowo godzin . . . 16

8. Kurek Władysław, prof. w r. VIII, zawiadowca polskiego oddziału biblioteki dla uczniów, gospodarz kl. V, uczył języka łacińskiego w kl. IVb i V i języka greckiego w kl. V; tygodniowo godzin 17

9. Olszewski Bronisław, prof., zawiadowca zbiorów dla nauki rysunków, uczył rysunku odręcznego w kl. I a, b i c, II a i b, III i IV a i b i kaligrafii w kl. I a, b i c; tygodniowo godzin . 19

10. Paulisz Zygmunt, prof. w r. VII, członek Komisyi językowej Akad. Umiej. w Krakowie, uczył języka polskiego w kl. II a, III, IV b, V i VI; tygodniowo godzin 16

11. Pelczar Jan, radca szkolny, prof. w r. VII, członek Komisyi filologicznej Akademii Umiej. w Krakowie, gospodarz kl. VII, uczył języka łacińskiego i greckiego w kl. VII; tygodniowo godzin 9

12. Piątkiewicz Bronisław, rzeczywisty nauczyciel, doradca fachowy dyrektora dla działu matematyczno-przyrodniczego, kierownik drużyn skautowych i ćwiczeń wojskowych, zawiadowca gabinetu fizycznego, uczył matematyki i fizyki w kl. VII i VIII; tygodniowo godzin. 12

13. Reiss Józef, dr. fil., prowizoryczny nauczyciel, kierownik muzyki, uczył geografii i historyi w kl. II a i b, III i IV a i b; tygodniowo godzin 20

14. Sajdak Jan, dr. fil., prof., docent prywatny Uniwersytetu Jagiellońskiego, członek Komisyi filologicznej i Komitetu Wydawnictw Ojców Kościoła Akademii Umiej. w Krakowie, gospodarz kl. III, uczył języka greckiego w kl. III i IV b od 1/IX—10/X 1916; tygodniowo godzin 9

15. Skibiński Mieczysław, dr. fil., prof. w r. VIII, od początku wojny pełni służbę wojskową.

16. Stein Ignacy, prof. w r. VIII, członek Komisyi językowej Akademii Umiej. w Krakowie, przez cały rok szkolny 1916/17 na urlopie dla kierowania gimnazyum realnem Tow. S. L. w Białej.

17. Stożek Włodzimierz, prof. w r. VIII, lektor Uniwersytetu Jagiellońskiego dla wykładów z zakresu matematyki, uczył matematyki w kl. I a i b, III, V i VI, tygodniowo godzin . . 15

18. Ujejski Józef, dr. fil., prof. w r. VIII, członek Komisyi literackiej i Komisyi historyi filozofii polskiej Akademii Umiej. w Krakowie, uczył języka polskiego w kl. I a, IV a, VII i VIII i propedeutyki filozoficznej w kl. VII i VIII; tygodniowo godzin 16

c) Zastępcy nauczycieli:

19. Bielak Franciszek, egz. zastępca nauczyciela, gospodarz kl. I b, uczył od 5/III 1917 języka łacińskiego w kl. I b i języka polskiego w I b i c i II b; tygodniowo godzin 16

20. Broda Teodor, egz. zastępca nauczyciela, zawiadowca biblioteki Pomocy koleżeńskiej i Zbioru programów szkolnych, gospodarz kl. VI, uczył języka łacińskiego w kl. III i VI i języka greckiego w kl. VI, tudzież od 1/XI 1916 języka greckiego w kl. III; tygodniowo godzin 22

21. Chmiel Józef, egzam. zastępca nauczyciela, od początku wojny pełni służbę wojskową.

22. Dąbrowski Jan, dr. fil., egz. zastępca nauczyciela, lektor dla języka węgierskiego w Uniw. Jagiell., uczył historyi w kl. I a, b i c i geografii w kl. I a i b; tygodniowo godzin 10

23. Gaertner Henryk, egz. zastępca nauczyciela, gospodarz kl. I b, uczył od 1/I—4/III 1917 języka łacińskiego w kl. I b i języka polskiego w kl. I b i c i II b (od 5/III 1917 służy w wojsku); tygodniowo godzin 16

24. Grzybowski Józef, egz. zastępca nauczyciela, od początku wojny pełni służbę wojskową.

25. Jura Albin, egz. zastępca nauczyciela, gospodarz kl. IV b, uczył matematyki w kl. II a i b i IVa i b i fizyki w kl. III i IV a i b; tygodniowo godzin 20

26. Karpiński Bolesław, egz. zastępca nauczyciela, uczył od 1/IX—31/XII 1916 języka łacińskiego w kl. I b i II b i języka polskiego w kl. I b i II b; tygodniowo godzin 19

27. Rychlicki Józef, ks., dr. św. teol. i fil., egz. zastępca nauczyciela, exhortator dla uczniów gimnazyum wyższego, uczył w półroczu II religii w kl. I a, b i c, II a i b, III, VII i VIII; tygodniowo godzin 16

28. Udziela Seweryn, egz. zastępca nauczyciela, zawiadowca zbiorów do historyi naturalnej, gospodarz kl. I c, uczył geografii i matematyki w kl. I c i historyi naturalnej w kl. I a, b i c, II a i b, V i VI; tygodniowo godzin 20

29. Wacławik Jan, egz. zastępca nauczyciela, gospodarz kl. II a, uczył języka niemieckiego w kl. I b i c i II a i b; tygodniowo godzin 18

30. Wantuch Andrzej, egz. zastępca nauczyciela, od początku wojny pełni służbę wojskową.

d) Nauczyciele przydzieleni:

31. Ostrowski Jan, rzeczywisty nauczyciel c. k. gimnazyum w Brzeżanach, przydzielony do służby w tutejszym zakładzie, gospodarz kl. IV a, uczył języka łacińskiego w kl. II a i IV a i języka greckiego w kl. IV a (nadto od 10/X—10/XI 1916 języka greckiego w kl. IV b); tygodniowo godzin 17

32. Pardyak Ferdynand, profesor c. k. gimnazyum w Gródku Jagiellońskim, przydzielony do służby w tutejszym zakładzie, gospodarz kl. II b, uczył od 11/XI 1916 języka łacińskiego w kl. I c i II b i języka greckiego w kl. IV b; tygodniowo godzin 16

33. Rosenmann Dawid, dr. fil., egz. zastępca nauczyciela c. k. gimnazyum III w Krakowie, uczył religii mojżeszowej; tygodniowo godzin 8

e) Asystent:

34. Pol Juliusz, artysta malarz, pełnił obowiązki asystenta przy nauce rysunków od 15/XII 1916; tygodniowo godzin . . 14

B. Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych.

1. Ujejski Józef, j. w., uczył języka francuskiego w 2-gim oddziale; tygodniowo godziny 2

2. Goldmann Stanisław, uczył języka francuskiego w 1-szym oddziale; tygodniowo godziny 2

3. Piątkiewicz Bronisław, j. w., uczył geometryi wykreślnej w 2 oddziałach; tygodniowo godziny 4

4. Bursa Stanisław, urzędnik Tow. Ubezpieczeń od ognia, uczył śpiewu w 2 oddziałach; tygodniowo godziny . . 4

5. Tow. gimnastyczne »Sokół krakowski« udzielało nauki gimnastyki w 4 oddziałach; tygodniowo godzin 8

C. Służba.

1. Gabryel Józef, tercyan †.
2. Jaworek Karol, sługa pomocniczy.
3. Pogan Antoni » »

II.

ZMIANY W GRONIE NAUCZYCIELSKIEM.

A. Odeszli:

1. Gardziel Stanisław, zastępca nauczyciela, został przeniesiony w tym samym charakterze do c. k. gimnazyum w Bochni (Rp. R. S. Kr. z 14/IX L. 19.737/IV).

2. Ks. dr. Michał Pęckowski, egz. zastępca nauczyciela, został przeniesiony w tym samym charakterze z dniem 1/XI 1916 do c. k. szkoły realnej II w Krakowie (Rp. Książęco-biskupiego Konsystorza z 24/X 1916 L. 8.703).

3. Dr. Ludomir Sawicki, egzaminowany zastępca nauczyciela i docent prywatny Uniw. Jagiell., został mianowany najwyższem postanowieniem Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości z 20/X 1916 nadzwyczajnym profesorem geografii w Uniw. Jagiell.

4. Dr. Edmund Bulanda, zastępca nauczyciela, został mianowany najwyższem postanowieniem z 14/XI 1916 nadzwyczajnym profesorem archeologii klasycznej w Uniw. we Lwowie.

B. Przybyli:

1. Ks. dr. Józef Rychlicki, egz. zastępca nauczyciela c. k. gimn. IV w Krakowie, został przeniesiony w tym samym charakterze od 1/XI 1916 do tutejszego zakładu (Rp. R. S. K. z 9/XI 1916 L. 24.014/IV).

2. Pardyak Ferdynand, rzeczywisty nauczyciel c. k. gimn. w Gródku Jagiell., a zatrudniony w c. k. gimnazyum VI w Krakowie na Podgórzu, został przydzielony do służby w tutejszym zakładzie (Rp. R. S. K. z 6/XII 1916 L. 26.381/IV).

3. Gaertner Henryk, egz. kandydat stanu nauczyciel-

skiego, mianowany został zastępcą nauczyciela w tutejszym zakładzie (Rp. R. S. K. z 18/XII 1916 L. 17.589/IV).

4. Bielak Franciszek, egz. kandydat stanu nauczycielskiego, mianowany został zastępcą nauczyciela w tutejszym zakładzie (Rp. R. S. K. z 1/III 1917 L. 27.387/IV ex 1916).

5. Pol Juliusz, artysta malarz, mianowany został, począwszy od 15 grudnia 1916, asystentem przy nauce rysunku (Rp. R. S. K. z 30/XI 1916 L. 25.427/IV).

C. Mianowany:

Dr. Józef Reiss, j. w., mianowany został prowizorycznym nauczycielem tutejszego zakładu (Rp. R. S. K. z 25/VIII 1916 L. 13.026/IV).

D. Urlop otrzymali:

1. Stein Ignacy, j. w., otrzymał urlop na przeciąg roku szkolnego 1916/17 celem pełnienia obowiązków kierownika w pryw. gimnazyum realnem Tow. S. L. w Białej (Rp. R. S. K. z 31/VIII 1916 L. 15.911/IV).

2. Karpiński Bolesław, j. w., otrzymał urlop dla poratowania nadwątlonego zdrowia na przeciąg sześciu miesięcy, począwszy od 1 stycznia 1917 (Rp. R. S. K. z 22/XII 1916 L. 27.178/IV).

3. Dr. Jan Sajdak, j. w., otrzymał reskp. c. k. Min. w. i o. z 30/IX 1916 L. 24.891 urlop dla odbycia wykładów z zakresu filologii klasycznej i kierowania proseminaryum greckiem w c. k. Uniwersytecie we Lwowie w półroczu zimowem 1916/17 (Rp. R. S. K. z 14/X 1916 L. 21.689/IV), przedłużony reskp. c. k. Min. w. i o. z 19/I 1917 L. 461 na przeciąg półrocza letniego 1916/17 (Rp. R. S. Kr. z 21/II 1917 L. 3.271/IV).

4. Dr. Ludomir Sawicki, j. w., otrzymał rozp. c. k. Rady szkolnej krajowej z 14/X 1916 L. 21.772/IV urlop na przeciąg całego roku szkolnego 1916/17 dla wzięcia udziału w badaniach naukowych na obszarze okupacyi austro-węgierskiej w Polsce, w myśl reskryptu c. i k. Generalnego Gubernatorstwa w Polsce z 6/IX 1916 w ślad za rozporządzeniem c. i k. Naczelnej Komendy armii z 19/VIII 1916 L. 96.309 i reskryptu c. k. Ministerstwa w. i o. z 1/VIII 1916 L 2.976, w porozumieniu z król.-węgierskiem Ministerstwem w. i o

E. Zniżkę godzin otrzymali:

1. Dr. Edmund Bulanda, j. w., otrzymał zniżkę obowiązkowej liczby godzin do połowy na rok szkolny 1916/17 dla pełnienia obowiązków docenta w Uniw. Jagiellońskim (Rp. R. S. K. z 24/VIII 1916 L. 15.242/IV).

2. Dr. Ludomir Sawicki, j. w., otrzymał zniżkę obowiązkowej liczby godzin do połowy na rok szkolny 1916/17 dla pełnienia obowiązków docenta w Uniw. Jagiell. (Rp. R. S. K. z 24/VIII 1916 L. 15.245/IV).

3. Dr. Jan Sajdak, j. w., otrzymał zniżkę obowiązkowej liczby godzin do połowy na przeciąg roku szkolnego 1916/17 dla pełnienia obowiązków docenta w Uniw. Jagiellońskim (Rp. R. S. K. z 24/VIII 1916 L. 15.248/IV).

4. Ks. dr. Franciszek Gołba, j. w., otrzymał zniżkę obowiązkowej liczby godzin do połowy na przeciąg roku szkolnego 1916/17 dla pełnienia obowiązków docenta w Uniw. Jagiellońskim (Rp. R. S. K. z 26/VIII 1916 L. 15.189/IV).

5. Dr. Jan Dąbrowski, j. w., otrzymał zniżkę obowiązkowej liczby godzin do 10 tygodniowo na przeciąg półrocza II roku szk. 1916/17 w celu ułatwienia mu pełnienia obowiązków lektora języka węgierskiego w Uniw. Jagiellońskim (Rp. R. S. K. z 13/II 1917 L. 27.176/IV ex 1916).

F. Dodatek pięcioletni otrzymali:

1. Paulisz Zygmunt, j. w., otrzymał 4-ty dodatek pięcioletni począwszy od 1 czerwca 1916 (Rp. R. S. K. z 16/VI 1916 L. 9.669/IV).

2. Piątkiewicz Bronisław, j. w., otrzymał 1-szy dodatek pięcioletni począwszy od 1 lutego 1915 (Rp. R. S. K. z 28/VI 1916 L. 4.164/IV).

3. Dr. Ujejski Józef, j. w., otrzymał 2-gi dodatek pięcioletni począwszy od 1/IX 1916 (Rp. R. S. K. 1/IX 1916 L. 15.247/IV).

4. Stożek Włodzimierz, j. w., otrzymał 2-gi dodatek pięcioletni począwszy od 1/X 1916 (Rp. R. S. K. z 2/X 1916 L. 15.246/IV).

5. Kurek Władysław, j. w., otrzymał 2-gi dodatek pięcioletni począwszy od 1/XII 1916 (Rp. R. S. K. z 11/XII 1916 L. 26.252/IV).

6. Dr. Jakóbiec Jan, j. w., otrzymał 3-ci dodatek pięcioletni począwszy od 1/VI 1917 (Rp. R. S. K. z 17/V 1917 L. 9.996/IV).

7. Pardyak Ferdynand, j. w., otrzymał 1-szy dodatek pięcioletni począwszy od 1/VI 1917 (Rp. R. S. K. z 8/VI 1917 L. 10.458).

G. Dodatki starszeństwa otrzymali:

1. Wacławik Jan rp. c. k. Min. w. i o. z 28/XII 1916 L. 40.387 (rp. R. S. K. z 16/I 1917 L. 483/IV).

2. Jura Albin rp. R. S. K. z 22/I 1917 L. 1.304/IV.

3. Udziela Seweryn rp. R. S. K. z 22/I 1917 L. 1.306/IV.

4. Dr. Sawicki Ludomir rp. c. k. Min. w. i o. z 23/I 1917 L. 1.588 (Rp. R. S. K. z 10/II 1917 L. 2.584/IV).

5. Chmiel Józef rp. c. k. Min. w. i o. z 12/II 1917 L. 3.623 (Rp. R. S. K. z 26/II 1917 L. 4.165/IV).

H. W zawodzie nauczycielskim zatwierdzony:

Pardyak Ferdynand, j. w., został rp. R. S. K. z 9/V 1817 L. 8.421/IV w zawodzie nauczycielskim zatwierdzony i otrzymał tytuł c. k. profesora.

I. Wyższą rangę otrzymali:

1. Kurek Władysław, j. w., posunięty został rp. c. k. Min. w. i o. z 30/IX 1916 L. 9.005 do rangi VIII (Rp. R. S. K. z 27/X 1916 L. 21.936/IV).

2. Paulisz Zygmunt, j. w., posunięty został rp. c. k. Min. w. i o. z 5/XII 1916 L. 18.433 do rangi VII (Rp. R. S. K. z 28/XII 1916 L. 26.781/IV).

3. Stożek Włodzimierz, j. w., posunięty został rp. c. k. Min. w. i o. z 30/IX 1916 L. 9.005 do rangi VIII (Rp. R. S. K. z 27/X 1916 L. 21.936/IV).

4. Dr. Ujejski Józef, j. w., posunięty został rp. c. k. Min. w. i o. z 30/IX 1916 L. 9.005 do rangi VIII (Rp. R. S. K. z 27/X 1916 L. 21.936).

III.

WYKAZ LEKTUR.

W roku szkolnym 1916/17 nauka wszystkich przedmiotów odbywała się według planu c. k. Ministerstwa w. i o. z 1919 r., wprowadzonego przez c. k. Radę szkolną krajową rp. z 2/VIII 1909 L. 44.242. W językach nowszych i obu klasycznych przeczytano:

A. Język polski.

Klasa V. *a) Lektura szkolna*: Prócz Wypisów Próchnickiego i Wojciechowskiego przeczytano Fredry Zemstę i Szekspira Makbeta.

b) Lektura domowa: Słowackiego Jan Bielecki, Sienkiewicza Potop i Wołodyjowski, Felińskiego Barbara Radziwiłłówna i Moliera Skąpiec.

Klasa VI. *a) Lektura szkolna:* Prócz Wypisów Chrzanowskiego i Wojciechowskiego przeczytano Odprawę posłów greckich i Treny Kochanowskiego.

b) Lektura domowa: Pamiętniki Paska, Listopad Rzewuskiego, Krasickiego Przypadki M. Doświadczyńskiego (cz. I), Niemcewicza Powrót posła i Bard polski.

Klasa VII. *a) Lektura szkolna*: Mickiewicza Wiersze filomackie i filareckie, Ballady i romanse, Sonety krymskie, Konrad Wallenrod, Dziady cz. I, II, IV i III i Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego.

b) Lektura domowa: Niemcewicza Powrót posła, Zabłockiego Sarmatyzm i Felińskiego Barbara Radziwiłłówna.

Klasa VIII. *Lektura szkolna*: Malczewskiego Marya, Słowackiego Kordyan, Anhelli, Ksiądz Marek, Król Duch (Cz. I); Krasińskiego Nieboska komedya, Irydion, Przedświt i Psalmy przyszłości.

B. Język łaciński.

Klasa III. *a) Lektura szkolna*: Corn. Nepotis Aristides, Cimon, Themistocles, Miltiades, Epaminondas i Pelopidas.

b) Lektura prywatna: Corn. Nepotis Phocion (2 uczniowie), Thrasybulus (2 uczniowie), Hamilcar (4 uczn.).

Klasa IV a i b. Caesaris Comm. de bell. Gallico I i VI 11—28.

Klasa V. Ovidii Metam. 14 ustępów, Fast. 4 ustępy, Trist. 2 ust. Z Liwiusza ks. II i XXI (wyjątki). Z Cezara Comm. de bell. Gall. VII (wyjątki).

Klasa VI. *a) Lektura szkolna*: Sallustii Bellum Iugurthinum, Ciceronis in Catilinam I i Vergilii Eclogae I i IX, Georg. II 109—176, 458—540, Aen. I i II 1—297.

b) Lektura prywatna: Sallustii Bel. Cat. (9 uczniów), Ciceronis in Catilinam II (9 uczniów), Ciceronis in Catilinam III (3 uczniowie), Ciceronis in Catilinam IV (4 uczniowie), Vergilii Buc. V i VII (4 uczniowie), Vergilii Aen. VII (2 uczn.), Aen. IX (2 uczn.), Aen. X (3 uczn.).

Klasa VII. *a) Lektura szkolna:* Ciceronis Divinatio in Qu. Caecilium Nigrum i pro Archia poeta. — Vergilii Aen. II, VI i XII.

b) Lektura prywatna: Ciceronis in Verrem IV (3 uczn.).

Klasa VIII. Horatii 1) C. I 1. 3, 4, 6, 7, 10, 14, 17, 18, 21, 22, 24, 26, 29, 31, 35 i 37; II 1, 2, 3, 6, 7, 10, 13, 14, 15, 16, 17, i 18; III 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 13, 18, 21, 23 i 30; IV 2, 3, 5, 7 i 12 i Carmen saeculare. 2) Epod. 2, 5 i 7. 3) Sat. I 1 i 9. 4) Epist. I 2 i II 3, 1—250.

Taciti a) Ann. I 1—53, II 41—43, 53—55, 69—83, III 1—7. b) Hist. I 1—5.

Memorowano: Horatii C. I 1, 3 i 14; II 3 i 14; III 9 i 30.

C. Język grecki.

Klasa V. Z Xenofonta Anabasis (wyd. Fiderera) przeczytano 12, z Cyropedyi 2 ustępy, Homera Il. I, II (w skróceniu) i III.

Klasa VI. *a) Lektura szkolna*: Homera Il. VI, XVI, XXII, XXIII i XXIV. Herodot I 1—5 i VII.

Memorowano: Hom. Il. VI 332—355 i XXII 355—392.

b) Lektura prywatna: Hom. Il. VII (1 uczeń), VIII (2), IX (1), XII (7), XIX (8), XX (1), XXI (7); Herodot VI (1).

Klasa VII. *a) Lektura szkolna*: Homera Od. I 1—74, V, VI, VII, IX 1—284, XIII 1—345 i XVI 1—230. — Platona Apologia. Demostenesa Olintyjska I i De pace.

b) Lektura prywatna: Dem. Olint. II (2 uczniów). Hom. Od. X (2 uczniów). Od. III i VIII (1 uczeń). Platona Kriton (1 uczeń).

Klasa VIII. Platona Apologia (dokończono) i wyjątki z Fedona, Gorgiasa, Protagorasa, Symposion i Politei (według wyd. Ję-

drzejowskiego). S-ofoklesa Antygona. Homera Od. XVI i wyjątki z XVIII, XIX i XXII.
Memorowano z Sofoklesa Antygony stasimon I.

D. Język niemiecki.

Klasa VI. Z Wypisów Ippoldta i Styli przeczytano 42 ustępy prozaiczne i 8 poetycznych w całości. Grillparzers Weh' dem, der lügt i Lessings Minna von Barnhelm.
Memorowano 8 utworów poetycznych.

Klasa VII. Z Wypisów Ippoldta i Styli przeczytano 47 ustępów prozaicznych i 6 poetycznych, a w całości Schillers Jungfrau von Orleans i Wallensteina (trylogię).

Klasa VIII. Z Wypisów Ippoldta i Styli przeczytano 33 ustępy prozaiczne i 7 poetycznych, a w całości Goethes Faust (I) i R. Wagners Parsival.

IV.

TEMATY WYPRACOWAŃ PIŚMIENNYCH.

a) W języku polskim.

Klasa V. Zdrada Bieleckiego (szk.). 2) Drobna szlachta w »Panu Tadeuszu« (dom.). 3) Kmicic i Radziwiłłowie (szk.). 4) Zima polska (dom.). 5) Życie na kresach (według »Pana Wołodyjowskiego« szk.). 6) Dlaczego Skawiński utracił posadę? (szk.). 7) Woda w usługach człowieka (dom.). 8) Harpagon, typ skąpca (szk.). 9) Wycieczka za miasto (dom.). 10) Wrogowie Barbary Radziwiłłówny (szk.).

Klasa VI. 1) Oświata i szkoły w Polsce średniowiecznej (szk.). 2) Zakres i cel lektury (dom.). 3) Modrzewski i Orzechowski o konstytucyi polskiej (szk.). 4) Cnota nie może wziąć szkody, ani się też ogląda na ludzkie nagrody (Kochanowski, dom.). 5) Treść przeczytanego Kazania Skargi (szk.). 6) Geneza i układ »Trenów« (szk.). 7) Charakterystyka J. Chr. Paska (dom.). 8) Znaczenie napisu na medalu dla Konarskiego: »Sapere auso«. 9) Święta miłości kochanej ojczyzny, Czują cię tylko umysły poczciwe« (dom.). 10) Starosta i Szarmancki, przedstawiciele wad społeczeństwa (szk.).

Klasa VII. 1) Rola uczucia w literaturze czasów St. Augusta (szk.). 2) Co mnie najbardziej na świecie interesuje i dlaczego? (dom.).

3) Jak się we współczesnej literaturze polskiej odbiła utrata politycznego bytu narodu? (szk.). 4) Co to znaczy: »Jeszcze Polska nie zginęła, póki *my* żyjemy«? (dom.). 5) Do czego dążyli Filomaci? (szk.). 6) Zjawiska w II. cz. »Dziadów« (szk.). 7) Myśl przewodnia »Konrada Wallenroda« — lub: Szczęścia w sobie samym szukać należy (dom.). 8) Gustaw a Konrad (szk.). 9) Jakich przymiotów brak najsilniej w sobie odczuwam? (dom.). 10) »Pan Tadeusz« jako wyraz osobistych uczuć Mickiewicza (szk.).

Klasa VIII. 1) Religijność Malczewskiego (szk.). 2) Dlaczego mędrcy greccy tak wielki nacisk kładli na poznanie siebie samego? (dom.). 3) Obraz emigracyi w »Anhellim« (szk.). 4) Co dla społeczeństwa ważniejsze w jego członkach: zdolności czy charaktery? (dom.). 5) Pierwiastek legendarny w I-szym rapsodzie »Króla Ducha« (szk.). 6) Henryk a Pankracy (szk.). 7) Rzym w »Irydionie« — lub »W każdej chwlli żywota, Czy przy pługu, czy w koronie, Niechaj ci w umyśle stoją, ojczyzna, nauka, cnota (dom.). 8) Co zyskałem jako człowiek z lektury Krasińskiego? (szk.).

b) W języku niemieckim.

Klasa V. 1) Gesundheit ist ein großer Schatz (Nacherzählung, szk.). 2) Vergleichende Darstellung der Grundmotive in den Lesestücken »Der Wunschring« und »Das Wasser der Jugend« (dom.). 3) Ein Gespräch über die Streitigkeiten »um des Kaisers Bart (szk.). 4) Der Kaiser Barbarossa in Geschichte und Sage (dom.). 5) Eine Übersetzung aus dem Polnischen (szk.). 6) Das Heldentum des Ämilius Paullus in dem Gedichte »Der Triumphator« (dom.). 7) Inhaltsangabe eines beliebigen Lesestückes aus der Schul- oder Privatlektüre (szk.). 8) Der Segen des Einsiedlers in »Madonna della sedia« (dom.). 9) Die Kindheit Schillers (szk.). 10) Die Hochzeit der Zwerge (nach Goethes Gedicht: »Das Hochzeitlied«, dom.). 11) Eine Übersetzung aus dem Polnischen (szk.). 12) Meine Ferienpläne (dom).

Klasa VI. 1) Meine Wünsche für das laufende Schuljahr (szk.). 2) Genetische Darstellung des Dornröschenmotivs (dom.). 3) Die Auffassung des Christentums bei den alten Deutschen (szk.). 4) Dürers Stich: Ritter, Tod und Teufel als Sinnbild der Gegenwart (dom). 5) Bilder aus dem Schulleben (Im Anschluß an

das Lesestück »Das Orakel«, szk.). 6) In welchen Situationen befolgt Leon die Warnung: »Weh' dem, der lügt«? (dom.). 7) Die Treue der Hunde (Im Anschluß an das Lesestück »Krambambuli«, szk.). 8) Historische Elemente in den bekanntesten deutschen Sagen (dom.). 9) Herder als Lehrer Goethes (szk.). 10) Ein Rückblick auf das zu Ende gehende Schuljahr (dom.).

Klasa VII. 1) Mit welcher Mission wurde die Jungfrau von Orleans betraut? (dom). 2) Die Entstehungsgeschichte des Nibelungenliedes (szk.). 3) Schillers Abweichungen von der Geschichte in der »Jungfrau von Orleans« (dom). 4) Goethes Ansichten über den Weltverkehr (szk.). 5) Welche Stimmung fand Questenberg im Wallensteinischen Lager? (dom.). 6) Weh' dem, der zu der Wahrheit gelangt durch Schuld, sie wird ihm nimmer erfreulich sein. (Im Anschluß an Schillers »Verschleiertes Bild zu Sais«, szk.). 7) Wo viel Freiheit, ist viel Irrtum, doch sicher ist der schmale Weg der Pflicht (dom.). 8) Vater und Sohn Piccolomini — eine vergleichende Charakteristik (szk.). 9) Worin liegt »das ungemein Große« im Lessingschen Fragmente »Faust und sieben Geister«? (dom.). 10) Das Buch als das wirksamste Mittel zur Selbstbildung (szk.).

Klasa VIII. 1) In welcher Richtung soll ich noch meine Bildung vervollständigen? (Im Anschluß an das Lesestück: Was ist Bildung? szk.). 2) In welchen mir bekannten Dichtungen wirken Frauen für das Vaterland? (dom.). 3) Die Gemütsstimmung Fausts im großen Monolog (szk.). 4) Meine vorbildlichen Persönlichkeiten (dom.). 5) Romantische Elemente in den bekanntesten Schriften von H. Kleist (szk.). 6) Der Konflikt zwischen Geist und Sinnlichkeit in Goethes Faust (dom.). 7) Die Tendenzen der deutschen Romantiker (szk.). 8) Ein Vergleich zwischen Parsival in der Sage und bei R. Wagner (szk.). 9) Inwiefern könnte Goethes Lebensstil nachgeahmt werden? (dom.).

c) Referaty (ćwiczenia w wymowie).

Klasa VII. 1) Stanisław Trembecki (Rodowicz). — 2) Towarzystwo Przyjaciół Nauk (Marszałek). — 3) Ksiądz Marek w poezyi Mickiewicza i Słowackiego (Rodowicz). — 4) Konrad Wallenrod a Korsarz (Chrzanowski). — 5) Obrazy przyrody w »Panu Tadeuszu« (Chrzanowski). — 6) Podmiotowość w »Panu Tadeuszu« (Reichan). — 7) Tło histo-

ryczne »Pana Tadeusza« (Rodowicz). — 8) Jacek Soplica (Marszałek). — 9) Sędzia (Kisielewski). — 10) Wojski (Kotowicz). — 11) Podkomorzy (Wiśniewski). — 12) Gerwazy (Wójcik). — 13) Protazy (Rutowski). — 14) Drobna szlachta (Bogucki). — 15) Hrabia (Kielar). — 16) Jankiel (Borejko). — 17) Assesor i Rejent (Zgodziński). — 18) Plut i Ryków (Lehr). — 19) Telimena (Banaś).

Klasa VIII. 1) Filozofia Malczewskiego (Bincer). — 2) Konfederacya barska u Słowackiego (Zajączkowski). — 3) Mistyka Słowackiego (Bincer). — 4) Wcielenia Króla-Ducha po Popielu (Frommer). — 5) Zapatrywania polityczne Słowackiego w ostatniej dobie jego życia (Kozłowski). — 6) Szczęsny Kossakowski a Hamlet (Hamerlak). — 7) Młodzieńcze utwory Krasińskiego (Brueckner). — 8) Filozofia Krasińskiego (Bincer).

V.

STAN ZBIORÓW NAUKOWYCH.

A. Biblioteka.

1. Dla nauczycieli.

W r. 1916/17 zakupiono: Wilamowitz-Moellendorf, Die Ilias und Homer. — Hertslet, Der Treppenwitz der Weltgeschichte. — Herodot, Auswahl v. A. Scheindler. — Mertens, Das sexuelle Problem u. seine moderne Krise. — Burgerstein, Schulhygiene. — Harder, Homer. Ein Wegweiser zur ersten Einführung in die Ilias u. Odyssee. — Kukiel, Dzieje oręża polskiego w epoce napoleońskiej 1795—1815. — Tretiak, Adam Mickiewicz w świetle nowych źródeł. — Sinko, Antyk Wyspiańskiego. — Sofoklesa Tragedye w przekładzie Morawskiego. — Kutrzeba, Historya ustroju Polski w zarysie. — Sobeski, Filozofia sztuki. — Rostworowski, Kajus Cezar Kaligula. — Rafałowiczówna, Krytyka w szkicach. — Dąbrowski, Sprawa polska na Węgrzech (dar). — Aster, Einführung in die Psychologie. — Ujejski, Nacyonalizm jako zagadnienie etyczne (Nowe życie). — Bystroń, Człowiek i książka. — Weimer, Geschichte der Pädagogik. — Jóry, Geländeübungen. — Kromayer, Roms Kampf um die Weltherrschaft. — Körte, Die griechische Komödie. — Strauch, Der lateinische Stil. — Hemme, Was muss der Ge-

bildete vom Griechischen wissen? — Dybowski, Milton i jego wiek. — Schnell, Ich und meine Jungen. — Friedrich, Stoffe nnd Probleme des Geschichtsunterrichts. Współczesne malarstwo polskie (10 tom.). — Benedix, Der mündliche Vortrag (2 tomy). — Grupp, Kulturgeschichte des Mittelalters. — P. Cauer, Das Altertum im Leben der Gegenwart. — Spahn, Kriegsstoffe für den Unterricht in Physik und Chemie. — Boriński, Die Antike in Poetik und Kunsttheorie. — Lipmann, Grundriss der Psychologie. — Herodot in Auswahl von Dörwald. — Gollwitzer, Zur Charakteristik der Odyssee. — Belzner, Land und Heimat des Odysseus. — Klaczko, Wieczory florenckie. Przekład Tarnowskiego 1916.

W darze od Akademii Umiejętności otrzymano większą część jej wydawnictw.

Prenumerowano lub w darze otrzymano: Monatshefte für Mathematik und Physik. — Dziennik urzędowy. — Das humanistische Gymnasium. — Körperliche Erziehung. — Zeitschrift für Zeichen u. Kunstunterricht. — Eos. — Neue Jahrbücher f. klassische Philologie und Pädagogik. — Muzeum. — Czasopismo pedagogiczne. — Zeitschrift für österr. Gymnasien. — Rocznik Towarzystwa miłośników miasta Krakowa. — Pamiętnik literacki.

2. Dla młodzieży.

a) Dział polski.

W r. 1916/17 zakupiono: Górski, Wojna 1792 r. — Chłapowski, Wojna 1807 r. — Prądzyński, Czterej ostatni wodzowie polscy przed sądem historyi. — Różycki, Pamiętnik pułku jazdy wołyńskiej 1831 r. — Jabłonowski, Wspomnienia o bateryi artyleryi konnej gwardyi królewsko-polskiej. — Bentkowski, Notatki osobiste z r. 1863. — Teslar, Czwarty pułk. — Steinhaus, Pamiętnik legionisty. — Tokarz, Żołnierze kościuszkowscy. — Wasilewski, Dzieje męczeńskie Podlasia. — Rydel, Wilno. — Rostworowski, Szablą i piórem. — Orkan, Drogą czwartaków. — Mondalski, Z trzecim pułkiem legionów. — Kaden-Bandrowski, Bitwa pod Konarami i Zapiski porucznika Grudzińskiego. — Ćwikowski, Pierwszy ogień. — Bartoszewicz, Utworzenie królestwa kongresowego. — Wojciechowski, Henryk Sienkiewicz. — Markowska, Podania Hellady. — Dygasiński, Wielkie łowy. — Żmijewska, Skauci. —

Ostrowski, Młodzi legioniści. — Morawska, Waterloo. — Umiński, Wędrowiec leśny. — Bobrowska, Janek w legionach. — Dębicki, Książka i człowiek. — Szybalska, Urywki z pamiętników o powstaniu z r. 1863. — Romer, Japonia i Japończycy. — Buszczyński, Wrażenia z Ameryki. — Juventus.

Ruch w wypożyczalni przedstawia następujący wykaz:

	KLASA									Razem
	II		III	IV		V	VI	VII	VIII	
	a	b		a	b					
Liczba wypożyczonych książek	160	166	147	67	130	254	30	46	6	1006
Liczba czytających uczniów .	29	26	23	20	22	34	14	9	1	178

Prof. Władysław Kurek.

b) Dział niemiecki.

W r. szk. 1916/17 zakupiono: Höffner, 1) Der junge Goethe, 2) Goethe im Alter. — Benson, 1) Die Tragödie der Königin, 2) Des Königs Werk. — Herder, Stimmen der Völker. — Nieritz, 1) Der junge Trommelschläger, 2) Der Hirtenknabe und sein Hund. — Freussen, Peter Moors Fahrt nach Südwest. — Bertelsmann, Pompejis letzte Tage. — Tieck, Tod des Dichters. — Vollbehr, Im Lande der deutschen Diamanten. — Borchgrewink, Festes Land am Südpol. — Hedin, Über den Transhimalaja. — Wettstein, Durch den brasilianischen Urwald. — Förster, Flecks Erzählungen von seinen Schicksalen auf dem Zuge Napoleons nach Russland 1812—1814. — Schaffstein, Wir Jungen von 1870/71. — Slevogt, Die Zeiten der Völkerwanderung. — Schmeisser, Forster Heise's schleswig-holsteinische Feldzugserinnerungen v. 1849—1851. — Meissner, Wie lerne ich eine Karte lesen? — Ludwig, Die Fahrten der Emden und der Ayesha. — Erdmann, Emden und sein Kommandant. — Spiegel, Kriegstagebuch »U 202«. — Getz, Die Eroberung von Konstantinopel im J. 1204. — Swift, Gulliwers Reisen. — Seeber, Der ewige Jude. — Richter, Sonniges Kinderland. — Cooper, Der Spion. — Hedin, 1) Um den Ararat, 2) Nach Osten. — Barack, Wilhelm Tell. — Hauptmann, 1) Fuhrmann Henschel, 2) Die Weber, 3) Die versunkene Glocke, 4) Hanneles Himmelfahrt. — Nieritz,

1) Der Quarantänebrand, 2) Der Quell des Glückes. — Henze und Gagelmann, Natur und Krieg. — Riebesell, Mathematik im Kriege. — Ginzkey, Die Front in Tirol. — Amundsen, Eskimoleben. — Voss, Die Völkerschlacht bei Leipzig. — Wunderer, Einführung in die Kunst. — Witting, Soldatenmathematik. — Grumann, Die Geschichte vom hölzernen Bengele. — Auerbach, Die Physik im Kriege, 2) Die Schlacht bei Limanowa. — Dekker, Heilen und Helfen. — Maennchen, Geheimnisse der Rechenkünste. — Herder, Aus dem Journal meiner Reise. — Thiene, Russeneinfälle und Hindenburgsiege. — Richter, Das alte Rom. — Ginzkey, 1) Helden, 2) Der Königsleutnant. — Kosmos za rok 1917. — Jung Österreich za r. 1916 i 1917.

Ruch w wypożyczalni przedstawia następujący wykaz:

	KLASA							Razem
	III	IV		V	VI	VII	VIII	
		a	b					
Liczba wypożyczonych książek . .	21	45	10	26	64	17	5	186
Liczba czytających uczniów . . .	6	14	4	9	17	6	2	58

Prof. Piotr Jaworek.

B. Gabinet dla archeologii i historyi sztuki.

W r. szk. 1916/17 zakupiono: 1) Paulsen, Die dekorative Kunst des Altertums. — 2) Wachtler, Die Blütezeit der griechischen Kunst. — 3) Durm, Die Baukunst der Griechen. — 4) Löwy, Die griechische Plastik. — 5) Delbrück, Antike Porträts. — 6) Weniger, Der Schild des Achilles.

C. Gabinet geograficzno-historyczny.

W r. szk. 1916/17 zakupiono: 1) *Mapa* Królestwa Polskiego i przyległych prowincyi. — 2) Romer, Półkula wschodnia i zachodnia. — 3) Wollensack u. Heilmann, Im Hochgebirge i An der Meeresküste.

D. Gabinet fizyczny.

W r. szk. 1916/17. 1) Instalacya elektryczna w gabinecie fizycznym. — 2) Lampka projekcyjna na 1200 świec i opornica do lampy.

E. Gabinet historyi naturalnej.

W r. szk. 1916/17 zakupiono: Fraas, Die Entwicklung der Erde (7 tablic z tekstem).

F. Gabinet rysunkowy.

W r. szk. 1916/17 zakupiono 50 przedmiotów płaskich i pełnych dla nauki rysunku.

VI.

FIZYCZNY ROZWÓJ MŁODZIEŻY. — GIMNASTYKA. — ĆWICZENIA WOJSKOWE. — SKAUTING. — UCZELNIA. — KOLONIE WAKACYJNE. — WYCIECZKI. — MUZYKA. — KÓŁKA NAUKOWE.

Uczniowie przebywali podczas przerw między godzinami na dziedzińcu, a w miesiącach zimowych na ogrzewanych korytarzach. Podczas każdej pauzy wietrzono sale szkolne. — Z nastaniem wiosny pracowało około 30 uczniów pod nadzorem prof. Piątkiewicza, na Błoniach na parcelach, które uzyskano od miasta dla tutejszego zakładu pod uprawę jarzyn. — Podczas dwóch dłuższych pauz uczniowie, pod kierownictwem starszych kolegów, ćwiczyli się w mustrze lub też brali udział w różnych zabawach.

Nauki gimnastyki udzielało uczniom tut. zakładu Tow. »Sokół« w Krakowie w 4 oddziałach w 8 godzinach tygodniowo. Nauka ta była dla uczniów gimnazyum wyższego obowiązkowa, a dla uczniów młodszych nadobowiązkowa.

Ćwiczenia wojskowe uczniów klas wyższych odbywały się pod kierownictwem prof. Piątkiewicza i Stożka. Z kartografią i terenoznawstwem zaznajamiał uczniów prof. Piątkiewicz raz w tygodniu w godzinach popołudniowych, posługując się tablicami Tschofen-Hofrichtera, Wandtafeln für den Unterricht im Kartenlesen.

Nauka strzelania nie odbywała się z powodu braku karabinów i amunicyi.

Skauting. Drużyny tutejszego zakładu, któremi kierował prof. Piątkiewicz, należały pod komendę kierownictwa krakowskich drużyn skautowych, istniejących przy tutejszym »Sokole«. Pracą

skautową byli zajęci skauci dwa razy w tygodniu po jednej godzinie i robili wycieczki w każde popołudnie niedzielne.

W miesiącach zimowych istniała w zakładzie *uczelnia*, gdzie uczniowie, przeciętnie po 30, gromadząc się, pod nadzorem swych nauczycieli, a przy pomocy uczniów starszych, przerabiali zadane lekcye i pisali wypracowania domowe. Uczniowie ci otrzymywali każdego dnia podwieczorek, przeważnie barszcz, do którego okrasy dostarczali obficie i chętnie pp. Bialik, Knobel i Salawa.

Tow. kolonii wakacyjnych dla uczniów szkół średnich wysłało na czas wakacyi na kolonię w Bachowicach 4, a do Nowego Targu 3 uczniów tutejszego zakładu.

Wycieczki naukowe i sportowe urządzali z uczniami pp.: Dr. Dąbrowski, Jura, Udziela, Bielak, Broda i Dr. Rychlicki, a prof. Dr. Jakóbiec i Dr. Reiss zaznajamiali uczniów z zabytkami architektury, malarstwa i rzeźby naszego miasta i zwiedzali z nimi galerye obrazów i muzea.

Muzyka. Zespół kapeli składał się z młodszych uczniów i dlatego nauka ta, choć jej udzielano cztery razy tygodniowo, tylko bardzo wolnym krokiem postępowała naprzód. Kapela wystąpiła tylko raz publicznie na uroczystem powitaniu **Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości, Cesarza Karola I.** Nauki muzyki udzielał p. Jan Tesarzyk, a kuratorem był prof. Dr. Reiss, który nadto uczył gry na skrzypcach 13 uczniów.

Do kapeli należeli:

1. Lelek Maryan (z kl. I a).
2. Zegadło Stan. » »
3. Nowak Juliusz (z kl. II b).
4. Sołek Mieczysł. » »
5. Głowacki Franciszek z kl. III.
6. Jodłowski Jan » »
7. Kalb Jakób » »
8. Kessler Kazimierz » »
9. Pisarski Tadeusz » »
10. Stopczak Maryan » »
11. Zwierz Stefan » »
12. Bulanda Edward (z kl. IV a).
13. Grzybek Miecz. » »
14. Herzig Stefan » »
15. Muzyczka Ludwik » »
16. Marsänger Józef » »
17. Stanoch Julian » »
18. Wayda Jakób (z kl. IV a).
19. Datoń Paweł (z kl. IV b).
20. Horoszkiewicz Tadeusz » »
21. Królikowski Bolesław » »
22. Krzywdziak Eugeniusz » »
23. Tomasik Edward » »
24. Wilk Julian » »
25. Wójcik Jan » »
26. Wójcik Władysław » »
27. König Rudolf (z kl. V).
28. Hischtin Mieczysław (z kl. VI).
29. Hischtin Zygmunt » »
30. Makomaski Stanisł. » »
31. Wencel Ignacy » »

Tambour major: *Klimczyk Władysław* (z kl. VI).

Kółka naukowe. W r. szk. 1916/17 istniało tylko Kółko historyczne. Kuratorem jego był prof. Dr. Aleksander Czuczyński, a przewodniczącym Chrzanowski Bohdan, uczeń klasy VII. Referaty, po których odbywały się dyskusye, wygłosili:

1. Marszałek (z kl. VII): Niedoszłe powstanie 1870 r.
2. Chrzanowski (z kl. VII): Obrona granic ruskich za Jagiellonów.
3. Rutowski (z kl. VII): Ksiądz Marek i Wernyhora.
4. Łubieński (z kl. VI): Odrodzenie Polski za Władysława Łokietka.
5. Borejko (z kl. VII): Młodzież polska 100 lat temu a dzisiaj.
6. Dattner (z kl. VI): Proces Radziejowskiego.
7. Borejko (z kl. VII): »Liberum veto« z 1652 r.
8. Feldhorn (z kl. VI): Walki pogańskich Słowian z Niemcami.
9. Rodowicz (z kl. VII): Z zagadnień ustrojowych Polski.

VII.

STATYSTYKA UCZNIÓW.

TYTUŁY	I a	I b	I c	II a	II b	III	IV a	IV b	V	VI	VII	VIII	Razem
1. Liczba uczniów:	I a	I b	II a	II b	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	VII	VIII	
Z końcem r. s. 1915/16 było:													
a) uczniów publicznych	36	39	31	24	40	39	24	28	38	24	27	11	361
b) » prywatnych	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3
Razem	36^{1}	39	31^{1}	24	40^{1}	39	24	28	38	24	27	11	361^{3}
Na początku i w ciągu roku szk. 1916/17 przyjęto:													
I. z innych zakładów:													
a) z promocyą	—	1	—	7	5	4	3	3	1	3	3	2	32
b) po przerwie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
c) na podstawie egz. wstp.	58	40	30	3	—	2	4	3	—	2	—	1	143
d) repetentów	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3
Razem	59	41	31	10	6	6	7	6	1	5	3	3	178
II. z tutejszego zakładu:													
a) z promocyą	—	—	—	34	35	45	37	36	43	33	21	22	306
b) po przerwie	—	1	1	—	1	3	—	—	—	—	—	—	6
c) repetentów	—	—	3	1	2	1	—	—	—	—	1	—	8
Razem I i II	59	42	35	45	44	55	44	42	44	38	25	25	498
W ciągu roku szkoln. 1916/17 wystąpiło	9	4	6	3	6	2	3	7	3	2	1	3	49
Z końcem r. s. 1916/17 było:													
a) uczniów publicznych	50	38	29	41	38	52	40	35	41	36	24	13	437
b) » prywatnych	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	9	12
Razem	50	38	29	41^{1}	38	52^{1}	40^{1}	35	41	36	24	13^{9}	437^{12}
2. Według miejsca urodzenia:													
Z Krakowa	22	26	18	13	18	27	21	19	18	17	11	8^{6}	218^{6}
Z Galicyi	23	11	11	27^{1}	19	22^{1}	17^{1}	12	22	18	9	3^{3}	195^{6}
Z Śląska austr.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Z Moraw	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Z Austryi (prócz Galicyi)	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	3
Z Królestwa Polskiego	2	1	—	1	—	2	—	4	1	1	3	2	16
Z innych państw Europy	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2
Razem	50	38	29	41^{1}	38	52^{1}	40^{1}	35	41	36	24	13^{9}	437^{12}
3. Według języka ojczystego:													
Polaków	50	38	29	41^{1}	38	52	40^{1}	35	39	36	23	13^{9}	434^{11}
Rusinów	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3
Niemców	—	—	—	—	—	0^{1}	—	—	—	—	—	—	0^{1}
Razem	50	38	29	41^{1}	38	52^{1}	40^{1}	35	41	36	24	13^{9}	437^{12}

TYTUŁY	I a	I b	I c	II a	II b	III	IV a	IV b	V	VI	VII	VIII	Razem
4. Według wyznania religijnego:													
rzymsko-katolickiego . . .	47	21	29	31^{1}	38	45	36^{1}	35	33	28	21	11^{7}	375^{9}
grecko katolickiego	3	1	—	—	—	0^{1}	—	—	3	1	1	—	9^{1}
mojżeszowego . . .	—	16	—	10	—	7	4	—	5	7	2	2^{2}	53^{2}
Razem . . .	50	38	29	41^{1}	38	52^{1}	40^{1}	35	41	36	24	13^{9}	437^{12}
5. Według miejsca pobytu rodziców:													
a) miejscowych	30	26	21	27	25	42	21	29	30	26	18	10^{7}	305^{7}
b) zamiejscowych . . .	20	12	8	14^{1}	13	10^{1}	19^{1}	6	11	10	6	3^{3}	132^{5}
Razem . . .	50	38	29	41^{1}	38	52^{1}	40^{1}	35	41	36	24	13^{9}	437^{12}
Zamiejscowych rodzice mieszkali:													
w powiecie krakowskim . .	3	3	2	5	4	4	2	2	1	1	—	1^{1}	28^{1}
» » bocheńskim . .	1	4	1	1	—	—	2	1	1	—	1	—	12
» » chrzanowskim .	5	—	1	3	—	2	4^{1}	—	1	1	—	1^{1}	18^{2}
» » myślenickim . .	1	—	1	—	3	—	—	—	—	1	—	—	6
» » podgórskim . .	—	—	1	1	—	—	2	—	3	1	1	—	9
» » wadowickim . .	3	1	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	8
» » wielickim . . .	2	2	1	1	2	2	1	—	—	—	—	—	11
w innych powiatach Galicyi	2	2	—	3^{1}	3	0^{1}	3	1	2	5	—	—	21^{2}
w Austryi poza Galicyą . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
W Królestwie Polskiem . .	2	—	—	—	1	2	2	2	2	1	3	2	17
Razem . . .	20	12	8	14^{1}	13	10^{1}	19^{1}	6	10	10	6	4^{2}	132^{5}
5. Według stanu rodziców było:													
1. dzierżawców i wł. dóbr	—	—	—	1	1	1	2	1	—	1	—	—	7
2. ze stanu włościańskiego .	8	6	—	3	6	3	14	6	4	3	1	2^{1}	56^{1}
3. » » rzemieśln. i przemysłowców . .	5	2	—	5	3	10	5	2	3	2	5	4	46
4. » » kupieckiego . .	—	7	1	5	—	4	2	1	4	6	1	0^{1}	31^{1}
5. « » urzędników, sług rządow. i auton.	23	12	16	12^{1}	19	17	8^{1}	10	22	12	9	3^{3}	163^{5}
6. » » nauczycieli . .	1	2	3	7	—	—	—	1	2	1	—	1	18
7. oficerów i urzędn. wojsk.	1	1	1	2	—	1^{1}	—	2	—	1	—	—	9^{1}
8. notaryuszy, lekarzy, aptekarzy, adwokatów . .	1	2	—	1	—	3	3	1	3	2	—	1	17
9. prywatn. urz. i oficyal.	8	2	7	1	—	5	1	3	1	3	2	1^{2}	34^{2}
10. robotników dziennych .	1	—	—	1	—	4	4	2	1	3	—	—	16
11. synów kapitalistów i właścicieli realności . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
12. synów wdów	1	2	1	3	8	4	1	6	—	—	5	1^{1}	32^{1}
13. sierót po obojgu rodzicach	1	2	—	—	1	—	—	—	—	2	1	0^{1}	7^{1}
Razem . . .	50	38	29	41^{1}	38	52^{1}	40^{1}	35	41	36	24	13^{9}	437^{12}
7. Według wieku uczniów:													
Z końcem roku szkolnego ukończyli lat:													
10	14	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
11	16	14	11	7	1	—	—	—	—	—	—	—	49
12	9	10	11	14	14	5	—	—	—	—	—	—	63
13	7	4	4	10	12	24^{1}	3	3	—	—	—	—	67^{1}
14	3	2	—	8	5	15	4	11	7	—	—	—	55
15	—	2	—	1^{1}	5	3	18	12	15	—	—	—	56^{1}
16	1	1	—	1	1	3	6^{1}	4	9	14	7	—	47^{1}
17	—	—	—	—	—	2	7	2	7	13	8	1^{1}	40^{1}
18	—	—	—	—	—	—	1	3	2	6	5	1^{4}	24^{4}
19	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	2	2^{2}	8^{2}
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2^{2}	3^{2}
ponad 20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3
Razem . . .	50	38	29	41^{1}	38	52^{1}	40^{1}	35	41	36	24	13^{9}	437^{12}

TYTUŁY	I a	I b	I c	II a	II b	III	IV a	IV b	V	VI	VII	VIII	Razem
8. Klasyfikacya uczniów:													
a) Z końcem r. szk. 1916/17 było:													
chlubnie uzdolnionych . . .	6	4	3	6	5	8^{1}	9	6	4	11	7	2^{4}	71^{5}
uzdolnionych	35	26	12	34^{1}	22	38	25	20	30	24	14	10^{4}	290^{5}
na ogół uzdolnionych . . .	8	3	9	1	6	6	3	8	—	—	—	—	44
nieuzdolnionych	—	3	3	—	4	—	3	1	6	—	2	—	22
Do egz. popr. przeznaczono .	1	2	2	—	1	—	0^{1}	—	1	1	1	—	9^{1}
» » uzup. »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1^{1}	1^{1}
Razem . . .	50	38	29	41^{1}	38	52^{1}	40^{1}	35	41	36	24	13^{9}	437^{12}
b) Uzupełnienie klasyfikacyi za r. szk. 1915/16:	I a	I b	II a	II b	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	VII	VIII	
Do egz. popr. przeznaczono	—	—	—	—	1	—	—	1	1	3	4	—	10
Egzamin poprawczy złożyło .	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	3	—	7
c) Ostateczny wynik klasyfikacyi za r. s. 1015/16 Do klasy następnej było													
chlubnie uzdolnionych . . .	3	7	4^{1}	3	4	5	2	1	12	7	9	2	59^{1}
uzdolnionych	29^{1}	25	25	18	33^{1}	29	21	24	26	16	17	9	272^{2}
na ogół uzdolnionych . . .	2	4	1	—	2	1	—	1	—	—	—	—	11
nieuzdolnionych	2	3	1	3	1	4	1	2	—	1^{1}	1	—	19^{1}
Razem . . .	36^{1}	39	31^{1}	24	40^{1}	39	24	28	38	24^{1}	27	11	361^{4}
9. Przedmioty nadobowiązkowe:													
Liczba uczniów zapisanych na język francuski	—	—	—	—	—	2	8	6	9	10	2	—	37
» śpiew	12	3	2	5	10	8	1	—	5	13	1	—	60
» gimnastykę	25	33	16	—	31	14	7	10	41	36	24	13	250
» rysunki	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	10
» geometryę wykreślną . .	—	—	—	—	—	—	—	—	7	5	10	—	22
Razem . . .	37	36	18	5	41	24	16	16	72	64	37	13	379
10. Opłata szkolna:													
a) Opłatę szkolną złożyło w półroczu I.	12	11	10	6	4	5	9	5	1	4	2	2	71
w półroczu II.	8	10	3	8^{1}	2	6^{1}	8	11	6	3	4	3^{1}	72^{3}
b) Uwolnion. od opłaty było w półroczu I.	38	27	19	35	34	47	30	30	39	36	34	22	391
w półroczu II.	42	27	28	34	36	47	33	25	35	33	20	20	380
c) Opłata szkolna wynosiła w półroczu I. . . . K.	480	440	400	240	160	200	360	200	40	160	80	80	2840
w półroczu II. . . . K.	320	400	120	360	80	280	320	440	240	120	160	120	3000
Razem . K.	800	760	520	600	240	480	680	640	280	280	240	200	5840
11. Fundusze na środki naukowe:													
Taksy wstępne po 4 K. 20 h. złożyło K. 777	59	42	32	10	7	9	8	6	1	5	3	3	185
Datki na środki naukowe po 2 K. złożyło K. 996 . . .	59	42	35	45	44	55	44	42	44	38	25	25	498
Datki na gry i zabawy po 1 K. złożyło	50	40	30	40	40	50	42	40	40	34	20	20	446
Taksy za duplik. świadectw K.													170

12. Stypendya i zapomogi.

I. Stypendya.

1. Jachna Stefan z kl. V, stypendyum z fundacyi Głowińskiego (Rp. Wydz. kraj. z 4/VIII 1917 L. 147.061) . 315 K
2. Kalczyński Jerzy z kl. VI, stypendyum (familijne) z fundacyi Olszewskiego . . . . . 280 »
3. Klasa Mieczysław z kl. V, stypendyum z fundacyi Głowińskiego (Rp. Wydz. kraj. z 1/VIII 1917 L. 146.552) 315 »
4. Kozłowski Adam z kl. VIII, stypendyum z fundacyi Głowińskiego (Rp. Wydz. kraj. z 6/VIII 1917 L. 147.166) 315 »
5. Makomaski Stanisław z kl. VI, stypendyum (familijne) z fundacyi Zawadzkiego (Rp. Wydziału kraj. z 2/V 1913 L. 70.947) . . . . . 315 »
6. Rodowicz Kazimierz z kl. VII, stypendyum (familijne) z fundacyi A. Dydyńskiego (Rp. Wydziału kraj. z 8/VIII 1916 L. 89.837) . . . . . 900 »
7. Tymowski Witold z kl. VIII, stypendyum z fundacyi Głowińskiego . . . . . 315 »
8. Winiarz Karol z kl. VIII, stypendyum z fundacyi Głowińskiego (Rp. Wydz. kraj. z 31/VII 1917 L. 146.402) 315 »

Razem . . . 3.070 K

II. Zapomogi.

a) Fundacya ś. p. ks. Dąbkowskiego (Arcybractwo Miłosierdzia):

1. Klasa Mieczysław z kl. V . . . . . 30 K
2. Setkowicz Maryan z kl. IIb . . . . . 30 »
3. Winiarz Karol z kl. VIII . . . . . 60 »

Razem . . . 120 K

b) Fundacya ś. p. ks. Jana Latały:

Majątek fundacyi stanowi książeczka wkładek Kasy oszczędności m. Krakowa L. 294.008, na rzecz fundacyi zawinkulowana. Z odsetek kapitału otrzymali w b. r.:

1. Wójcik Władysław z kl. IVb . . . . . 40 K — h
2. Wójcik Jan z kl. VII . . . . . 50 » 89 »

Razem . . . 90 K 89 h

c) Fundacya jubileuszowa im. dyrektora Stanisława Bednarskiego:

Majątek fundacyi stanowi książeczka wkładek Kasy oszczędności m. Krakowa L. 317.527, na rzecz fundacyi zawinkulowana. Z odsetek kapitału otrzymał w b. r.:

Klimczyk Władysław z kl. VI . . . . . 40 K

d) Jednorazowe zapomogi z kwoty 200 K, złożonej przez Matkę ku uczczeniu kochanego syna, bł. p. Witolda Reinera, b. ucznia tutejszego zakładu, otrzymali:

1. Frommer Stanisław z kl. VIII . . . . . 50 K
2. Scherer Emanuel z kl. VI . . . . . 50 »
3. Winiarz Karol z kl. VIII . . . . . 50 »
4. Woźniak Roman z kl. VIII . . . . . 50 »

Razem . . . 200 K

13. Pomoc koleżeńska.

A) Przychód.

1.	Pozostałość kasowa z 1916 r., złożona na książeczkę wkładkową Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu w Krakowie L. 14.409 . . .	2.213 K 55 h
2.	Procent od powyższego kapitału do 30/VI 1917	88 » 26 »
3.	Uczniowie złożyli przy wpisach i w ciągu roku szkolnego	533 » 84 »
4.	WP. Salawa Józef	207 » — »
5.	Wielebne Tow. K. B. K. na ręce ks. dra Rychlickiego	150 » — »
6.	WP. prof. Broda Teodor zebrał przy wypożyczaniu książek	85 » 60 »
7.	Wbny ks. dr. Pęckowski Michał od uczniów wręczone przy pożegnaniu	31 » — »
8.	WP. dr. Bader Leopold, adwokat	30 » — »
9.	» Banaś Piotr, starszy Radca Magistratu . .	20 » — »
10.	» Hr. Łubieński Tadeusz	20 » — »
11.	» Zajączkowska Zofia.	20 » — »
	Do przeniesienia . . .	3.399 K 25 h

	Z przeniesienia . . .	3.399 K 25 h
12.	WP. prof. Chrzanowski Ignacy	12 » 80 »
13.	» Rumiński	12 » 80 »
14.	Grono nauczycielskie tutejszego zakładu . . .	11 » — »
15.	WP. Kaliniewiczowa Jadwiga	10 » — »
16.	» prof. Kozłowski Edward	10 » — »
17.	» Marusiński	10 » — »
18.	» Merunowicz Jakób	10 » — »
19.	» Rogoż	10 » — »
20.	» Grzybek M.	7 » — »
21.	» Milerowicz Stanisław	7 » — »
22.	» Kalimon Włodzimierz	6 » 80 »
23.	» Gabryś Stanisław	5 » — »
24.	» Horoszkiewicz	5 » — »
	Razem . . .	3.516 K 65 h

B) Rozchód.

1.	P. Krzyżanowskiemu za książki	274 K 95 h
2.	Na obiady w taniej kuchni dla uczniów szkół średnich	170 » — »
3.	Na ubrania	85 » — »
4.	Na opłatę szkolną	40 » — »
	Razem . . .	569 K 95 h

C) Zestawienie.

A) Przychód	3.516 K 65 h
B) Rozchód	569 » 95 »
Pozostaje . .	2.946 K 70 h

W Krakowie 30 czerwca 1917.

X. Dr. Józef Rychlicki. *St. Bednarski,*
dyrektor.

Uwaga. *Uczniowie* złożyli na rzecz krajowego Tow. Czerwonego Krzyża 270 K, którą to kwotę wręczono JW. Pani Adeli Zollowej, a zebrali na listy na rzecz Zachodnio-galicyjskiego Tow. ochrony dzieci i młodzieży 876 K 81 h. *Grono nauczycielskie* złożyło 21 K 60 h na rzecz opieki nad inwalidami, a przeznaczyło 68 K jako pozostałość z zakupna wieńca na trumnę ś. p. Józefa Gabryela, tercyana tutejszego zakładu, dla Tow. Kolonii wakacyjnych dla krakowskich uczniów szkół średnich w Porembie W.

14. Muzyka.

A) Przychód.

1.	Pozostałość kasowa z r. 1916, złożona na książeczkę wkładkową Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu w Krakowie L. 14.407	1.464 K 73 h
2.	Procent od powyższej kwoty	61 » 27 »
3.	Dyrektor Bednarski Stanisław	40 » — »
4.	WP. Zajączkowska Zofia	20 » — »
5.	» prof. dr. Morawski Kazimierz	10 » — »
6.	Grono nauczycielskie	10 » — »
	Razem . . .	1.606 K — »

B) Rozchód.

1.	Za udzielanie nauki gry p. Tesarzykowi	429 K — h
2.	Za naprawę instrumentów	47 » 72 »
3.	Za przybory muzyczne	6 » — »
	Razem . . .	482 K 72 h

C) Zestawienie.

A) Przychód	1.606 K — h
B) Rozchód	482 » 72 »
Pozostaje . .	1.123 » 28 »

W Krakowie dnia 30 czerwca 1917.

Dr. Józef Reiss. *St. Bednarski,*
dyrektor.

VIII.

WAŻNIEJSZE ROZPORZĄDZENIA WŁADZ.

1. *C. k. Ministerstwo* w. i o. reskp. z 23/V 1916 L. 14.912 poleciło, aby nie wydawać świadectw rocznych uczniom klasy najwyższej, którzy przystępują do egzaminu dojrzałości w wcześniejszym terminie (matura wojenna).

2. *C. k. Ministerstwo* w. i o. reskp. z 1/VII 1916 L. 19.795 zawiadomiło, że b. uczniowie publiczni, którzy byli uwolnieni od opłaty szkolnej i warunków uwolnienia nie utracili, zatrzymują to uwol-

nienie także wtedy, gdy jako pełniący służbę wojskową składają egzamin z następnej klasy wyższej w charakterze uczniów prywatnych (Rp. R. S. K. z 17/VII 1916 L. 14.495/IV).

3. *R. S. K.* rp. z 22/VIII 1916 L. 17.887/IV zawiesiła wyjątkowo na przeciąg roku szkolnego 1916/17 przymus noszenia przepisanego mundurku szkolnego. Zarządzenie to nie znosi jednak nakazu noszenia mundurku przez tych uczniów, którzy go posiadają lub nabyć mogą.

4. *R. S. K.* okólnikiem z 11/IX 1916 L. 1.795/IV podaje do wiadomości reskrypt c. k. Ministerstwa w. i o. z 9/VIII, rozszerzający także na rok szkolny 1916/17 ulgi wyjątkowe, przyznane na rok szkolny 1915/16 dla tych uczniów szkół średnich, którzy wskutek powołania ich do służby wojskowej nie mogli prawidłowo kontynuować i ukończyć nauki szkolnej.

5. *Prezydyum* c. k. Rady szk. kraj. rozp. z 20/X 1916 zezwala młodzieży na współudział w jednaniu członków dla Zachodnio-galicyjskiego Tow. ochrony dzieci i młodzieży, a rozp. z 10/III 1917 L. 1.384/IV dla Tow. Czerwonego Krzyża.

6. *Prez. R. S. K.* okólnikiem z 28/XII 1916 L. 285/pr. poleca przypomnieć uczniom, aby, choć sami są zdrowi, ale pozostają w styczności z osobą dotkniętą chorobą zakaźną, nie chodzili do szkoły, dopóki na to nie otrzymają zezwolenia od lekarza.

7. *R. S. K.* rozp. z 3/II 1917 L. 678 zawiadamia, że stempel na świadectwach szkolnych ma na przyszłość wynosić 50 h, na maturycznych 3 K, wreszcie na duplikatach świadectw, jak dotąd, 2 K.

8. *R. S. K.* rozp. z 13/III 1917 L. 5.341/IV podaje do wiadomości, że c. k. Ministerstwo wojny reskp. z 10/II 1917 oddz. 2 Nr. 1.511 zarządziło, aby uczniowie powołani do czynnej służby wojskowej, nosili cywilne ubrania w czasie urlopu, podczas którego uczęszczać będą do szkoły.

9. *C. k. Ministerstwo* w. i o. reskp. z 16/III 1916 L. 6.861 zarządziło, aby wolny od nauki szkolnej był dzień 4 listopada jako dzień imienin **Najjaśniejszego Pana,** 27 kwietnia jako dzień imienin, a dzień 9 maja jako dzień urodzin **Najjaśniejszej Pani** (Rp. R. S. K. z 12/IV 1917 L. 6.566/IV).

10. *Dyrekcya* c. k. kolei państwowych odezwą z 2/I 1917 L. 60.078/I—VI zawiadamia, że legitymacye kolejowe dla uczniów, którzy codziennie dojeżdżają z domu do szkoły, muszą być z początkiem każdego półrocza przez dyrekcye szkolne potwierdzone. Nie-

stosowanie się do tego przepisu pociąga za sobą utratę legitymacyi i grozi karą sądową za nieprawne używanie legitymacyi (Rp. R. S. K. z 9/II 1917 L. 2.601/IV).

IX.

SZKOŁA A ŚWIATOWA WOJNA.

Już trzeci rok mija, a jeszcze nie ustał krwawy bój. Na wszystkich frontach ziem polskich i daleko poza ich granicami walczą synowie tej ziemi i obficie przelewają krew w tej błogiej nadziei, że ojczyzna odzyska wolność i niepodległość. Uczcić zatem pamięć tych, którzy w tej światowej wojnie biorą udział, jest potrzebą serc naszych, obowiązkiem zaś policzyć ofiary, które naród polski ponosi, aby się na nie powołać można było, gdy losy Ojczyzny naszej rozstrzygać się będą.

Z tego jednak obowiązku, który nam c. k. Rada szkolna przypomniała, polecając wszystkim zakładom sporządzać wykazy uczniów obecnych i dawnych, którzy walczą w polu, nie możemy się tym razem w zupełności wywiązać, bo pomimo odezwy tutejszej, przez pisma polskie wielokrotnie powtarzanej, tylko skąpe napływały o walczących wiadomości.

Wiemy zatem dobrze, że poniżej podany wykaz nie jest zupełny, ale robimy początek w tej nadziei, że publiczność więcej zainteresuje się na przyszłość tą serdeczną dla nas sprawą i dostarczy nam tyle wiadomości, dat i szczegółów, iż się z nich pokaźna złoży całość.

Uczniowie tutejszego zakładu, którzy rozpoczęli służbę w c. i k. armii lub Legionach polskich

a) W 1914 r. po złożeniu egzaminu dojrzałości:

1. Berger Stefan.
2. Döllinger Kazimierz.
3. Kahane Efraim.
4. Parczyński Czesław.
5. Ptak Stanisław.
6. Rose Izaak.
7. Rose Jakób.

b) W roku szkolnym 1914/15:

8. Harhat Kazimierz (VII).
9. Henneberg Emanuel »
10. Kaszycki Maryan (VI).
11. Kociołek Franciszek (VII).

12. Pittner Józef (VII).
13. Rospond Maciej (VIII).
14. Wachholz Wilhelm »
15. Sobór Piotr (VII).
16. Zawrzykraj Jan »
17. Szewczyk Jan »

c) W roku szkolnym 1915/16:

18. Mnich Antoni (VI).
19. Szarek Adam »
20. Włodarczyk Stanisław »
21. Litwin Piotr (VII).
22. Hr. Łubieński Witold »
23. Kóttas Kazimierz (VIII).
24. Landau Zygmunt (VIII).
25. Pilch Józef »
26. Poluy Ludwik »
27. Rogoż Leon »
28. Wilga Jan »
29. Zawisza Bolesław »

d) W roku szkolnym 1916/17:

30. Styrylski Kazimierz (IV).
31. Bąk Wincenty (V).
32. Kuziel Józef »
33. Gabryś Stanisław (VI).
34. Jeż Józef »
35. Marcinkowski Stanisław »
36. Rąźny Piotr »
37. Bigaj Edward (VII).
38. Korytowski Mieczysł. »
39. Kowal Karol »
40. Kowalczyk Feliks »
41. Michalec Alfred »
42. Younga Jerzy (VII).
43. Bilikiewicz Jerzy (VIII).
44. Brückner Fryderyk »
45. Kisielewski Ludwik »
46. Kozłowski Adam »
47. Krzemiński Kazimierz »
48. Lasocki Maryan »
49. Sikorski Jerzy »
50. Sperling Alfred »
51. Tymowski Witold »
52. Woźniak Roman »
53. Zajączkowski Stanisław »

Na polu chwały polegli:

Ś. p.

GIERMEK KAROL

ukończył klasę IV w r. 1914, jako legionista wskutek ciężkiej rany umarł 7/VI 1915 r.

Ś. p.

LUPA STANISŁAW

złożył egzamin dojrzałości w 1914 r., wstąpił dobrowolnie do służby wojskowej zaraz na początku wojny, jako chorąży 56 pp. zginął pod Lublinem 17 lipca 1915 r. Za waleczność odznaczony został srebrnym medalem II klasy.

Ś. p.

BOCIAŃSKI MICHAŁ

b. uczeń klasy VI, szeregowiec 16 pułku strzelców, umarł po krótkich cierpieniach dnia 13 marca 1917 po jednomiesięcznej służbie w Nowym Iczynie.

Bł. p.

METZGER LEON

złożył egzamin dojrzałości w 1914, jako kadet-aspirant 13 pp. poległ dnia 8 lipca 1916 r. pod Kirlibabą i pochowany został w miasteczku Braza. Bł. p. Metzger odznaczony został medalem bronzowym i srebrnym II klasy.

Bł. p.

REINER WITOLD

egzamin dojrzałości złożył w 1914 r., jako chorąży 32 pp. raniony ciężko odłamkiem granatu na froncie południowym, zmarł 10 listopada 1916 r. w szpitalu w Tryeście. Zwłoki przewieziono do Krakowa i tu je pochowano 10 grudnia 1916 na cmentarzu izraelickim, przy licznym współudziale publiczności. Już po śmierci Witolda nadesłała rodzinie komenda wojskowa list pochwalny i wielki srebrny medal waleczności.

X.

KRONIKA ZAKŁADU.

Rok szkolny 1916/17 rozpoczął się d. 3 września uroczystem nabożeństwem w kościele OO. Dominikanów i odśpiewaniem *Veni Creator* i hymnu ludowego.

Wpisy uczniów do klasy I odbyły się dnia 29 czerwca i 31 sierpnia, wpisy zaś uczniów do klasy II—VIII dnia 31 sierpnia.

Egzaminy wstępne do klasy I odbyły się dnia 30 czerwca i 1 września. Do egzaminu zgłosiło się 151 uczniów. Z tych przyjęto 133, a reprobowano 18.

Dnia 9 września, jako w rocznicę śmierci ś. p. **Cesarzowej Elżbiety,** odbyło się żałobne nabożeństwo za spokój **Jej** duszy.

Dnia 4 października obchodził zakład uroczystem nabożeństwem dzień Imienin **Najjaśniejszego Pana, Cesarza Franciszka Józefa I.**

Dnia 12 października młodzież i grono nauczycielskie wzięło udział w żałobnem nabożeństwie za spokój duszy ś. p. Tomasza Sołtysika, radcy rządu, członka c. k. Rady szkolnej krajowej i dyrektora c. k. gimnazyum III. Nabożeństwo, w którem wzięły udział wszystkie krakowskie szkoły średnie, odbyło się w kościele N. Panny Maryi.

Dnia 8 listopada odbyło się o godz. 8 w kościele OO. Dominikanów uroczyste nabożeństwo z powodu aktu z 5 listopada, którym wielkoduszny nasz **Monarcha,** wraz ze swym Sprzymierzeńcem, proklamował wolne i niepodległe Królestwo Polskie. Po nabożeństwie, na którego zakończenie odśpiewano wśród głębokiego skupienia hymn narodowy, udała się młodzież, pod przewodnictwem nauczycieli, na ulicę Grodzką, gdzie z uczniami innych zakładów utworzyła na wskazanej przestrzeni szpaler pochodu, zdążającego na Wawel. Tu w katedrze ks. biskup A. Sapieha odprawił uroczyste nabożeństwo, na którem obecne były wszystkie władze autonomiczne, rządowe, deputacye, cechy i licznie zebrana publiczność.

Dnia 20 listopada, jako w dzień Imienin ś. p. **Cesarzowej Elżbiety,** odbyło się żałobne nabożeństwo za spokój **Jej** duszy.

Dnia 21 listopada nadeszła wiadomość o śmierci naszego ukochanego **Cesarza i Króla,**

FRANCISZKA JÓZEFA I.

Na znak żałoby przerwano naukę i zamknięto gmach szkolny na dwa dni, a dnia 30 listopada zakład, po uroczystem nabożeństwie żałobnem za spokój duszy ś. p. **Zmarłego,** uczcił pamięć **Jego** uroczystością szkolną, podczas której p. dr. Jan Dąbrowski dla uczniów klas wyższych, a p. dr. Józef Reiss dla uczniów klas niższych przedstawili w dłuższych wykładach znaczenie długoletniego panowania ś. p. **Zmarłego Monarchy** dla Austro-Węgier, a w szczególności dla nas Polaków.

Dnia 25 listopada odbyła się żałobna manifestacya dyrektorów i kierowników wszystkich szkół średnich w Krakowie w wielkiej sali konferencyjnej gimnazyum III. Tu przemówił c. k. krajowy Inspektor szkół, p. Radca Stanisław Rzepiński, w podniosłych słowach

charakteryzując wiekopomne, pełne błogosławieństwa rządy zgasłego **Monarchy**, ukochanego i wielkodusznego Władcy ludów, mądrego Sternika nawy państwowej, wzniosłego Protektora nauki, sztuki i oświaty, któremu w szczególności nasz kraj i szkolnictwo jego zawdzięcza wspaniały rozwój, a to dzięki wprowadzeniu w życie ustawy o języku w szkołach ludowych i średnich, ustanowieniu Rady szkolnej krajowej, zaprowadzeniu języka polskiego w obu krajowych uniwersytetach i politechnice, oraz w sądach i wszystkich innych urzędach. Wielkoduszny ten Monarcha kreował też Akademię Umiejętności w Krakowie, darował nam Wawel i powiększył w wysokiej mierze liczbę szkół wszelakiego typu.

Po tem uroczystem przemówieniu, którego stojąc uczestnicy manifestacyi wysłuchali w skupieniu, wysłano depeszę kondolencyjną na ręce JWPana Wiceprezydenta c. k. Rady szkolnej krajowej, dra Fryderyka Zolla, do Białej z prośbą, aby wyrazy najgłębszego żalu imieniem krakowskiego szkolnictwa średniego raczył złożyć u stóp najwyższego Tronu.

Dnia 29 listopada, celem uczczenia 85 ej rocznicy chwycenia za broń dla wywalczenia niepodległości Polski, urządzono o godz. 8 w kościele OO. Dominikanów nabożeństwo żałobne, po którem odbyła się nauka szkolna, jak zwykle.

Dnia 14 listopada 1916 zmarł nagle w Vevey w Szwajcaryi nasz mistrz i mocarz słowa,

HENRYK SIENKIEWICZ.

Pamięć tego wielkiego, a przez młodzież szczególnie uwielbianego i ukochanego pisarza uczczono w miesiąc potem dnia 14 grudnia osobnem nabożeństwem żałobnem, a następnie porankiem, na którym prof. dr. Józef Ujejski wygłosił przemówienie — wydrukowane na wstępie Sprawozdania — wyjaśniające zasługi wobec Ojczyzny i społeczeństwa zmarłego patryoty i wielkiego pisarza i ogrom żalu, który ten zgon przedwczesny wzbudził w sercach narodu. Tę podniosłą uroczystość szkolną, którą zakończyły recytacye kilku ustępów z utworów Sienkiewicza, przeplatane produkcyami muzycznemi i wokalnemi, zagaił uczeń klasy VII, Bohdan Chrzanowski, następującem przemówieniem:

»W r. 1884 ukazało się »Ogniem i mieczem«. Chwila to dla nas niezmiernie ważna i doniosła. Sienkiewicz przeszłość Polski nietylko opisał z wielką

prawdą i z wielkim artyzmem, ale się także w nią wczuł, i pokazawszy przed nami, jak ją bardzo kocha, wpoił w serca nasze gorącą miłość ku ojczyźnie i ku rodzimemu językowi. »Na tem kończy się szereg książek, pisanych w ciągu lat i w niemałym trudzie — dla pokrzepienia serc«. Temi słowy kończy Sienkiewicz swą wiekopomną Trylogię. Tak. On serca nasze, zbolałe tyloma nieszczęściami, pokrzepiał, przypomniał nam, że w nas płynie krew Skrzetuskich, Wołodyjowskich, Podbipiętów, Kmiciców, przypomniał nam, że jesteśmy narodem o wielkiej przeszłości i wielkim duchu, który, żeby nie upadł, należy z całą siłą i wiarą utrzymywać. Z całą prawdą przedstawił nam klęskę korsuńską, przyznając, że Rzeczpospolita leżała w prochu u nóg kozaka. Tak, to prawda. Ale jego bohaterowie nawet wobec tak straszliwych klęsk nie tracą ani wiary ani ducha, walczą do upadłego, poświęcając swe życie ojczyźnie, jak Podbipięta pod Zbarażem. Wielka to dla nas nauka! Nie wątpić, ufać i pracować; a jeżeli mamy zginąć na stanowisku, to giń my z takim honorem, z jakim padł na szańcach Kamieńca Pan Wołodyjowski. A jeżeli mamy ratować z toni ojczyznę, sami musimy być dobrzy, szlachetni, moralni, musimy zachować nasze serca w niepokalanej czystości. I z »Ogniem i mieczem«, i z »Potopu« i z »Pana Wołodyjowskiego«, i z »Krzyżaków« bije wielkie zdrowie moralne i fizyczne bohaterów. Kocha ojczyznę, czysty jak łza pan Podbipięta, ponosząc dla niej pod Zbarażem męczeńską śmierć. I ten dumny magnat, książę Jeremi Wiśniowiecki, chyli czoło przed ukrzyżowanym Chrystusem, aby postąpić tak, jak mu nakazuje sumienie Polaka-obywatela. Kmicic odrzuca na czas późniejszy szczęście domowe, aby, spełniając rozkaz, spełnić zarazem święty obowiązek względem ojczyzny. Nawet Zagłoba, ten Zagłoba, który dba przedewszystkiem o własną skórę, nie waha się wprost spytać Radziwiłła, ile mu pieniędzy Szwedzi wyliczyli za to, że do nich przystąpił. My, młodzi, bierzmy z nich wszystkich przykład! Nie braknie nam przecie ani siły ani ducha, aby niosąc na ołtarz ojczyzny swe żądze, namiętności i domowe troski, pracować dla dobra społeczeństwa.

A nietylko miłości ojczyzny uczą nas bohaterowie Sienkiewiczowscy. Są oni dla nas wzorem w swej czystej miłości kobiety. Świecą oni dobrocią, cnotą, i siłą ducha. Wszystkie cnoty dobrego obywatela, patryoty, rycerza i męża, a przedewszystkiem czystego moralnie człowieka, sharmonizowały się w bohaterach Sienkiewicza w jedną, nierozerwalną całość.

I wtedy dopiero można zrozumieć fakt, który bezwątpienia jest dla Niego największą nagrodą za Jego trudy i prace. Oto zniweczył On nikczemne zamiary naszych wrogów, aby nas wynarodowić. Jego »Trylogię« czytało się, czyta się, i, da Bóg, czytać się będzie tak w pałacach, jak i pod ubogą strzechą wieśniaczą. Czytając Jego powieści, nabiera się wielkiej miłości ku przeszłości, wielkiej wiary w przyszłość, i, co najważniejsza, podnosi się i uszlachetnia moralnie. Równocześnie, poznając Jego artystyczny, a zarazem prosty i naturalny styl, nabieramy kultu dla rodzimego języka, starając się go zachować w jak największej czystości. Więc wrogom naszym zdławić się nie daliśmy; będziemy z tego dumni! Ale pamiętajmy równocześnie, że w znacznej mierze przyczynił się do tego ten kochany przez nas i kochający nas całą duszą — Sienkiewicz.

Ale to nie koniec jego niestrudzonej działalności. Przecież przez usta Sienkiewicza przemawiała nieraz cała Polska, broniąc swych praw i godności narodowej, pokazując całemu światu cywilizowanemu, że jest narodem zdolnym

do samoistnego bytu państwowego. I wtedy także bronił On naszych praw, kiedy jeden z naszych wrogów wydał — jak się Sienkiewicz wyraził — »owo bezduszne i nieludzkie prawo, który nie bacząc na to, że nawet zwierz każdy musi mieć swe legowisko, zabrania Polakowi wznieść na własnym kawałku ziemi dach nad głową«. Mają więc za co dziś nasi bracia z Poznańskiego obchodzić tak uroczyście pamięć swego ukochanego orędownika. Wszyscy zaś Polacy winni Mu za to śmiałe, rycerskie wystąpienie w obronie pokrzywdzonych dozgonną wdzięczność i przekazać ją następnym pokoleniom.

Nam, młodym, złożył Sienkiewicz pod koniec swego zawodu pisarskiego wielki i drogi dar: »W Pustyni i w Puszczy«. Przedstawił tam Stasia, młodzieńca polskiego, który stoi przed Mahdim, nie chcąc się wyprzeć ani wiary ani duszy, który stoi przed Mahdim jako nieodrodny potomek obrońców chrześcijaństwa — krew zwycięzców z pod Chocimia i Wiednia, który dla powierzonej sobie kobiety nie waha się narażać na śmierć, wystawiać na trudy i niebezpieczeństwa, znosić głód i pragnienie.

Pamięć wielkiego obywatela i pisarza uczcijmy ślubem, że dochowamy wiary tym zasadom i obowiązkom, których On nas uczył i które nam w utworach swoich przekazał«.

Dzień 9 grudnia był, z powodu zajęcia przez wojska sprzymierzonych państw stolicy Rumunii, Bukaresztu, wolny od nauki szkolnej.

Dnia 22 lutego, jako w środę Popielcową, nauka trwała do godziny 10, poczem odbyła się Msza św. w kościele OO. Dominikanów.

Dnia 7, 8 i 9 marca odbyły się rekolekcye wielkanocne w trzech oddziałach. Egzorty dla uczniów klasy I i II wygłosił ks. dr. Józef Rychlicki, dla uczniów kl. III i IV ks. prof. dr. Franciszek Gołba, wreszcie dla uczniów kl. V—VIII ks. Zygmunt Janicki, prowincyał OO. Reformatów. Oprócz tych ćwiczeń religijnych uczniowie przystępowali jeszcze dwa razy do spowiedzi i Komunii św., z początkiem i przy końcu roku szkolnego.

Inspektor nauki religii katolickiej, delegat Książęco-biskupiego konsystorza, ks. kanonik dr. Adam Podwin, zwiedzał trzykrotnie zakład, przysłuchując się lekcyom religii prawie we wszystkich klasach i raz egzorcie ks. dra Józefa Rychlickiego.

Dnia 27 kwietnia, jako w dzień imienia **Najjaśniejszej Pani, Cesarzowej Zyty,** odbyło się uroczyste nabożeństwo, zakończone odśpiewaniem hymnu ludowego.

Dnia 3 maja, jako w rocznicę Konstytucyi 3-go maja, odbyło się uroczyste nabożeństwo. Po nabożeństwie uczniowie zgromadzili się na podwórzu, gdzie w obecności Grona nauczycielskiego

Bohdan Chrzanowski, uczeń klasy VII, wygłosił okolicznościową mowę. Kilku uczniów deklamowało, a chór, wsparty przez orkiestrę, odśpiewał kilka utworów patryotycznych.

Dnia 5 maja Grono nauczycielskie i uczniowie, ze sztandarem i muzyką na czele, wzięli udział w uroczystem powitaniu w murach Krakowa **Najjaśniejszego Pana, Cesarza Karola I** i **Najjaśniejszej Pani, Cesarzowej Zyty,** tworząc szpaler wraz z uczniami wszystkich zakładów krakowskich.

Dnia 9 maja, jako w dzień urodzin **Najjaśniejszej Pani, Cesarzowej Zyty,** odbyło się uroczyste nabożeństwo, zakończone odśpiewaniem hymnu ludowego.

Dnia 22, 23 i 24 maja odbył się piśmienny, a dnia 11, 12 i 13 czerwca ustny egzamin dojrzałości, pod przewodnictwem JW. Pana, Ignacego Chrzanowskiego, prof. Uniw. Jagiell.

Dnia 14 czerwca odbyło się pożegnanie abituryentów. Prof. dr. Jan Jakóbiec jako gospodarz klasy, wskazał im w dłuższem przemówieniu zasady, których się mają w przyszłem życiu trzymać i przedstawił ciężkie obowiązki, które jako Polacy będą musieli spełnić, gdy zawierucha wojenna szaleć przestanie, a na świecie tak pożądany i z niecierpliwością przez wszystkich oczekiwany nastanie pokój.

W imieniu kolegów pożegnał swych profesorów Józef Hamerlak.

Dnia 29 czerwca zakończono rok szkolny 1916/17 uroczystem nabożeństwem i odśpiewaniem *Te Deum* i hymnu ludowego, poczem rozdano uczniom świadectwa roczne.

Pod przewodnictwem c. k. krajowego inspektora szkół, JW. Pana Radcy Stanisława Rzepińskiego, odbyły się w gimnazyum III następujące konfereucye dyrektorów krakowskich szkół średnich.

1. Dnia 7 września 1916 w sprawie podziału klas na oddziały równorzędne i potrzeb sił nauczycielskich. Posiedzenie zaczął Przewodniczący od gorących słów wspomnienia pośmiertnego z powodu zgonu ś. p. radcy rządu, Tomasza Sołtysika, dyrektora c. k. gimnazyum III.

2. Dnia 25 listopada 1916 r., o godzinie 12 w południe odbyła się manifestacya żałobna dyrektorów z powodu zgonu Najja-

śniejszego Pana ś. p. **Cesarza Franciszka Józefa I.** JW. Pan Radca Stanisław Rzepiński, w dłuższem przemówieniu, poświęcił gorące wspomnienie ś. p. Cesarzowi, wymieniając Jego zasługi dla państwa wogóle, a dla narodu polskiego w szczególności. Zgromadzeni stojąc, wysłuchali przemówienia w skupieniu, poczem Przewodniczący na znak żałoby zamknął posiedzenie.

3. Dnia 25 listopada 1916 odbyła się wieczorem konferencya, z udziałem JW. Pana Wiceprezydenta Rady szkolnej krajowej, dra Fryderyka Zolla, w sprawie wprowadzenia w nauczaniu zasady *non multa sed multum.*

4. Dnia 16 stycznia 1917 konferencya w sprawie karności młodzieży.

5. Dnia 30 marca w sprawie wyboru polskiej lektury uczniów.

6. Dnia 3 marca konferencya pod przewodnictwem c. k. krajowego Inspektora szkół, JW. Pana Radcy Dworu, Antoniego Stefanowicza, ze współudziałem JW. Pana Wiceprezydenta c. k. Rady szkolnej krajowej, dra Fryderyka Zolla i c. k. krajowego Inspektora szkół, JW. Pana Radcy Stanisława Rzepińskiego, w sprawie przemiany jednego z gimnazyów klasycznych na gimnazyum realne.

Jeszcze jednemu wspomnieniu należy się miejsce w tegorocznej kronice. Oto w sam dzień zakończenia roku szkolnego, 29 czerwca b. r., umarł po długiej a ciężkiej chorobie

JÓZEF GABRYEL
tercyan tutejszego zakładu.

Ś. p. Gabryel urodził się dnia 7 lutego 1849 r. w Biertowicach. Ukończywszy szkołę normalną, oddał się zawodowi ślusarskiemu. W wieku popisowym wzięty do wojska, wysłużył 12 lat w 56 pp. i jako sierżant otrzymał certyfikat, uprawniający go do ubiegania się o posadę sługi w zakładach rządowych. I pierwszą taką posadę otrzymał w 1883 r. przy katedrze fizyki w Uniw. Jagiellońskim w Krakowie, a 1/XII 1885 r. posadę tercyana w tutejszym zakładzie, gdzie służył przez 32 lat.

Ś. p. Gabryel był to sługa trzeźwy, pracowity, dla wszystkich uczynny, o dobro zakładu dbały, a w spełnianiu swych ciężkich

obowiązków nader sumienny, gorliwy i punktualny. Dla tych to przymiotów szanowali ś. p. Gabryela nauczyciele, poważali uczniowie, dla których zawsze był uprzejmy i wyrozumiały. Typowa ta postać wiernego sługi długo pozostanie w pamięci nauczycieli i wychowanków gimnazyum św. Jacka. Przedstawiony do odznaczenia już się go nie doczekał.

XI.

WYNIK EGZAMINU DOJRZAŁOŚCI.

I. Termin wcześniejszy.

Egzamin dojrzałości w ciągu roku szkolnego 1916/17 złożyli:

1. Bielikiewicz Jerzy, ur. 23/IX 1899 we Lwowie.
2. Kisielewski Ludwik, ur. 16/II 1898 w Barczkowie w Galicyi.
3. Litwin Piotr, ur. 1/VI 1898 w Czarnominie w Rosyi.
4. Hr. Łubieński Witold, ur. 26/I 1898 w Krakowie.

II. Termin letni.

Do egzaminu dojrzałości zgłosiło się:

a) uczniów publicznych	. . . .	14
b) » prywatnych	. . . .	8
Razem	. .	22

Otrzymało świadectwo dojrzałości z odznaczeniem	. . . .	2^3
» » » jednogłośnie	. . . . .	12^2
» » » większością głosów	. . .	0^3
Razem	. . .	22

Tematy wypracowań piśmiennych:

1 Z języka polskiego:

a) Jaką rolę odegrała polska literatura romantyczna w życiu duchowem narodu?

b) Co zawdzięczamy Jagiellonom?

c) Na co potrzebna człowiekowi znajomość zasadniczych praw fizyki?

2. Z języka łacińskiego:

Taciti Ann. VI 50.

3. Z języka greckiego:

Homeri Il. XXIV 517—549 (wyd. Christ-Fischer).

Egzamin dojrzałości złożyli[1]):

1. Bincer Henryk, ur. 15/X 1898 w Krakowie.
2. **Frommer Stanisław**, ur. 1/II 1898 w Krakowie.
3. Gackowski Józef, ur. 23/IV 1896 w Prandocinie w Królestwie Polskiem.
4. Galos Andrzej, ur. 10/I 1898 w Rybnej w W. Ks. Krak.
5. Hamerlak Józef, ur. 6/IV 1899 w Krakowie.
6. Karmański Tadeusz, ur. 24/VIII 1899 w Krakowie.
7. Kozłowski Adam, ur. 23/XII 1899 w Bochni.
8. Kruczkowski Maryan, ur. 29/I 1899 w Krakowie.
9. Krzemiński Kazimierz, ur. 5/IV 1899 w Krakowie.
10. Lasocki Maryan, ur. 23/X 1898 w Krakowie.
11. Loch-Loch Zygmunt, ur. 15/VI 1899 w Bysinie w Galicyi.
12. **Nowacki Józef**, ur. 3/XII 1897 w Ząbkowicach w Król. Polsk.
13. Polaczek Mieczysław, ur. 4/VII 1896 w Krzeszowicach w W. Ks. Krakowskiem.
14. Rumian Stanisław, ur. 7/V 1899 w Krakowie.
15. **Sikorski Stan. Jerzy**, ur. 5/XII 1898 w Krakowie.
16. Skalski Franciszek, ur. 4/X 1898 w Krakowie.
17. Sperling Alfred, ur. 3/I 1899 w Wieliczce w Galicyi.
18. **Tymowski Witold**, ur. 22/VI 1899 we Lwowie.
19. Winiarz Karol, ur. 31/X 1898 w Krakowie.
20. Woźniak Roman, ur. 6/II 1898 w Krakowie.
21. **Zajączkowski Stanisław**, ur. 4/XI 1899 w Krakowie.

XII.

KLASYFIKACYA UCZNIÓW W ROKU SZKOLNYM 1916/17[2]).

Klasa I A.

1. *Amirowicz Antoni (31/I 1917).
2. *Amirowicz Stanisław (31/I 1917).
3. Bibulski Franciszek I.
4. **Bogacki Jan**.
5. Broda Mieczysław I.
6. *Broszkiewicz Edward (14/IV 1917).
7. Czekaj Leon I.
8. Dąbrowski Eugeniusz I.

---

[1]) Nazwiska abituryentów, którzy złożyli egzamin dojrzałości z odznaczeniem, wytłoczono tłustemi czcionkami.

[2]) Nazwiska uczniów chlubnie uzdolnionych wytłoczono tłustemi czcionkami, I przy nazwisku oznacza, że uczeń jest uzdolniony do następnej klasy, *p* oznacza, że uczeń moze poprawić notę z jednego przedmiotu po wakacyach, * oznacza, że uczeń wystąpił przed klasyfikacyą.

9. **Dobrowolski Władysław.**
10. *Feliks Stanisław (20/XI 1916).
11. Festenburg Stanisław I.
12. Gamoń-Bolesław I.
13. Hromy Stanisław I.
14. Jeleń Jan I.
15. Jodłowski Eugeniusz I.
16. Kawa Maryan I.
17. Klasa Jan I.
18. Klich Eustachy I.
19. Klimczyk Zygmunt I.
20. Kliś Maryan I.
21. Kubis Edmund I.
22. *Kurzawa Wład. (19/IV 1917).
23. Kutermak Władysław I.
24. Ladra Tadeusz I.
25. Lasocki Tadeusz I.
26. Lelek Maryan I.
27. Leśniak Józef I.
28. Lissak Feliks I.
29. Łańko Maryan I.
30. Łobodziński Zygmunt I.
31. *Macuga Władysław (31/I 1917).
32. Matusiński Henryk I.
33. Merunowicz Jakób I.
34. Moskała Stefan I.
35. Nowosielski Adolf I.
36. Nowosielski Karol I.
37. **Nykliński Antoni.**
38. Parys Zbigniew I.
39. **Paszyński Lucyan.**
40. *Pawełek Jan († 21/XI 1916).
41. Pągowski Bolesław I.
42. *Pulchny Tadeusz (15/V 1917).
43. Saj Antoni I.
44. *Selwa Władysław (12/XI 1917).
45. **Skrzyszowski Stanisław.**
46. Sosnowski Rudolf I.
47. Stach Stanisław I.
48. Ślaski Maryan I.
49. Stérba Władysław *p.*
50. Tokarz Augustyn I.
51. Tomowicz Jan I.
52. Turecki Józef I.
53. Waga Ignacy I.
54. Wajs Zygmunt I.
55. Wypychowski Edmund I.
56. Zawadzki Czesław I.
57. **Zborowski Jan.**
58. Zegadło Stanisław I.
59. Zieliński Witold I.

Klasa I B.

1. Auerbach Juliusz I.
2. Bader Henryk I.
3. Berger Lazarus I.
4. Bicz Czesław.
5. *Birnbaum Meilech (10/XII 1916).
6. Birner Jakób I.
7. Broda Jan Franciszek I.
8. Brzycki Michał Karol I.
9. Domoń Jan I.
10. Dubiel Stefan Józef I.
11. Feduńczak Ferdynand I.
12. Feigenbaum Leon (pryw.) I.
13. **Feldhorn Rudolf.**
14. Frommer Maurycy I.
15. Gottlieb Alfred.
16. Grochot Władysław I.
17. **Hochmann Józef.**
18. *Horowitz Józef (11/XI 1916).
19. Hull Władysław I.
20. Jaworski Władysław I.
21. Kaczorowski Stanisław I.
22. Kalb Herman I.
23. Kalimon Włodzimierz *p.*
24. Kapela Lucyan I.
25. Karcz Fryderyk I.
26. Komenda Piotr I.
27. Kopczyński Aleksander I.
28. Lamensdorf Salomon.
29. Mantel Wilhelm I.
30. *Neulinger Ignacy (3/XI 1916).
31. Nowak Franciszek Andrzej I.
32. Pacanower Adolf I.
33. Pawliger Zygmunt I.
34. Piwowarski Hilary I.
35. *Ptak Władysław (14/V 1917).
36 **Pustelnik Jan Stefan.**
37. Reiner Tadeusz I.
38. Scheier Hirsch.
39. Schmidt Bronisław I.
40. **Seelenfreund Edmund.**
41. Urbański Jan I.
42. Zawiślak Stanisław I.

Klasa I C.

1. Ambor Jerzy I.
2. Antoszewski Zbigniew I.
3. Balcarczyk Bolesław I.
4. Balon Piotr.
5. Chudoba Ryszard I.
6. Dmytryszyn Włodzimierz.
7. Dosedel Leon I.
8. Dudek Władysław.

9. Figwer Józef I.
10. Góra Tadeusz I.
11. Kołodziej Henryk I.
12. Konopnicki Jan *p.*
13. Kotlarz Stanisław *p.*
14. *Kowalik Tadeusz (12/II 1917).
15. **Kozik Mieczysław.**
16. Namysłowski Maryan I.
17. Niedospał Aleksander I.
18. **Pęckowski Zbigniew.**
19. *Pobudkiewicz Józef (25/XI 1916).
20. Raczek Roman (8/II 1917).
21. *Rutkowski Adam (15/V 1917).
22. Solarz Stefan I.
23. Stachowski Kazimierz I.
24. **Stachyra Edward.**
25. Stankowski Tadeusz I.
26. Stawarz Mieczysław I.
27. Szczepański Stanisław I.
28. *Szufa Jerzy (15/V 1917).
29. Szwob Zygmunt I.
30. Święch Czesław I.
31. *Tobiasz Antoni (15/V 1917).
32. Urbański Eugeniusz I.
33. Warchał Władysław I.
34. Włodarczyk Melchior I.
35. Ziegler Alfred I.

Klasa II A.

1. Ball Mieczysław I.
2. Bartik Stefan I.
3. **Dretler Julian.**
4. *Dyga Ryszard (15/V 1917).
5. Fischhab Zygmunt I.
6. Foryś Czesław I.
7. Fronzke Ferdynand I.
8. Gaczorek Stanisław I.
9. Gaertwagen Norbert I.
10. Gintel Leopold I.
11. Gronziewicz Jerzy I.
12. **Grüner Henryk.**
13. Jarosz Juliusz I.
14. Karkoszek Waleryan I.
15. Klisiak Michał I.
16. Kolesiński Feliks I.
17. Kornhauser Witold I.
18. Korzeniowski Józef I.
19. **Lewicki Jan.**
20. Lüftner Rudolf I.
21. Łowczowski Kazimierz I.
22. Majeran Tadeusz I.
23. Malarz Jan I.
24. Milerowicz Stanisław I.
25. Namysłowski Stanisław I.
26. Patrach Jakób I.
27. Potok Henryk I.
28. Powroźniak Józef I.
29. Ptasiński Karol I.
30. *Raczek Stanisław (8/II 1917).
31. Roth Mieczysław I.
32. Rumiński Andrzej (pr.) I.
33. Sajdak Wiktor I.
34. *Schmiedehausen Leon (31/I 1917).
35. Seelenfreund Jakób I.
36. **Sikora Tadeusz.**
37. Sitko Antoni I.
38. **Skibicki Maryan.**
39. Wagner Alfred I.
40. Walczak Józef I.
41. Waldeck Maryan I.
42. Wieczorek Michał I.
43. **Zając Zdzisław.**
44. Żmuda Kazimierz I.
45. Żmuda Maryan I.

Klasa II B.

1. Ambor Maryan I.
2. Bala Jan I.
3. Bała Józef I.
4. Bonkowski Kazimierz I.
5. Borsuk Kazimierz I.
6. *Burnatowicz Adam (3/XI 1916).
7. Ciesielski Roman I.
8. Cięciak Kazimierz I.
9. Cygan Ludwik I.
10. Doczkał Jan I.
11. **Ficek Stefan.**
12. Giełczyński Tadeusz I.
13. Jasicki Władysław I.
14. Jende Kazimierz I.
15. *Klisko Adam (15/V 1917).
16. Kozak Roman I.
17. *Krysa Józef (3/II 1917).
18. Łabuz Józef I.
19. Makoś Bolesław.
20. Miętka Czesław I.
21. Mydlarz Jan I.
22. Nowak Juliusz I.
23. *Olejarz Stanisław (25/IV 1917).
24. **Pietras Roman.**
25. Pyczek Jan I.
26. **Reczyński Kazimierz.**
27. Salawa Antoni I.
28. **Setkowicz Maryan.**

29. Skóra Wincenty *p.*
30. Słomak Jan I.
31. Sołek Mieczysław I.
32. **Stabryła Władysław.**
33. Staniejko Jan.
34. *Suligowski Józef (15/V 1917).
35. Szczepański Bronisław I.
36. Trybalski Antoni I.
37. Węgrzyn Henryk.
38. Wideł Roman.
39. Woźniak Feliks I.
40. Woźniak Wojciech I.
41. Wójcik Franciszek I.
42. Zwierz Symplicyusz I.
43. *Żak Czesław (15/V 1917).
44. Żmuda Stanisław I.

Klasa III.

1. Bednarski Bolesław I.
2. Bittner Henryk I.
3. Bogdanowicz Marceli I.
4. Bursa Lech I.
5. Florkiewicz Wojciech I.
6. Gaik Andrzej I.
7. Głowacki Franciszek I.
8. Goldstein Dawid I.
9. Golec Józef I.
10. **Gołba Kazimierz.**
11. Gorączko Tadeusz I.
12. Grabowski Adam I.
13. Grochal Kazimierz I.
14. Grochalski Franciszek I.
15. **Grzywna Jan.**
16. Jodłowski Jan I.
17. **Kalb Jakób.**
18. Karetta Witold I.
19. Karmański Stanisław I.
20. Kessler Kazimierz I.
21. Kotlarz Tadeusz I.
22. Kozłowski Zygmunt I.
23. **Lamensdorf Emil.**
24. Marcela Franciszek I.
25. Marusiński Roman I.
26. *Mermon Zygmunt (15/V 1917).
27. Mildner Konstanty I.
28. Mosurski Jan I.
29. Nalepa Jan I.
30. Panajew Maryan I.
31. Pągowski Tadeusz I.
32. Pelc Zdzisław I.
33. **Pisarski Tadeusz.**
34. Piwowarski Józef.
35. Poźniak Włodzimierz I.
36. Pukło Franciszek I.
37. Rusinek Michał I.
38. **Schönberg Henryk.**
39. **Setkowicz Feliks.**
40. Sidor Tadeusz I.
41. Sowiński Stanisław I.
42. Stopczak Maryan I.
43. Strassberg Józef I.
44. *Szczepaniec Maryan (15/V 1917).
45. Szczudło Tadeusz I.
46. **Towstiuk Kornel** (pryw.).
47. Urbach Maurycy I.
48. Warzocha Julian I.
49. Wolański Antoni I.
50. Wójtowicz Mieczysław I.
51. Zajączkowski Tadeusz I.
52. Zajdel Zdzisław I.
53. Zbroja Franciszek I.
54. **Zwierz Stefan.**
55. Żmija Eugeniusz I.

Klasa IV A.

1. Bader Julian I.
2. *Bednarski Józef (20/X 1916).
3. Bulanda Edward I.
4. Drozdowski Tadeusz.
5. Dundaczek Antoni I.
6. **Fic Urban.**
7. Fusiecki Tadeusz I.
8. Gałaś Jan I.
9. Garycki Antoni I.
10. Giesser Gustaw I.
11. Goldberger Michał I.
12. **Gołąb Jan.**
13. Grabowski Włodzimierz I.
14. Grzeżułkówna Danuta (pryw.) *p.*
15. Grzybek Mieczysław I.
16. **Halota Franciszek.**
17. Herzig Stefan I.
18. **Jasiński Karol.**
19. **Knapik Karol.**
20. **Kostecki Wojciech.**
21. Krzyżak Wojciech I.
22. Leo Zdzisław I.
23. Hr. Łubieński Alfred I.
24. **Machowski Stanisław.**
25. Marsänger Józef I.
26. Moroz Stefan I.
27. Muzyczka Ludwik I.
28. Okład Józef I.
29. Pisula Henryk I.
30. *Pobudkiewicz Stan. (20/III 1917).

31. **Polewka Adam.**
32. Hr. Rey Andrzej I.
33. Rybski Jan I.
34. Schnitzer Markus.
35. Siemek Teodor I.
36. Służewski Józef I.
37. Stanoch Julian I.
38. *Strassberg Mojżesz (30/IV 1917).
39. Styrylski Kazimierz I.
40. Sywochop Antoni I.
41. Szwarnóg Józef.
42. **Wajda Jakób.**
43. Węgrzyn Eugeniusz I.
44. Wiśniowski Antoni I.

Klasa IV B.

1. Baja Zygmunt I.
2. Chrobak Tadeusz I.
3. Czyż Adam I.
4. Datoń Paweł I.
5. Fiołek Stanisław I.
6. Flak Józef I.
7. Gawlik Tadeusz I.
8. Gdowski Edward I.
9. *Gnojek Kazimierz (15/V 1917).
10. Góra Edward I.
11. *Handzel Stanisław (15/V 1917).
12. Horoszkiewicz Tadeusz I.
13. *Jaglarz (Karol 15/V 1917).
14. *Kapusta Edward (15/V 1917).
15. Kasprzyk Emil I.
16. *Kobylański Tadeusz (5/X 1916).
17. Korecki Mieczysław I.
18. Kosek Józef.
19. Krawczyński Jan I.
20. Królikowski Bolesław I.
21. Krzywdziak Eugeniusz I.
22. *Meszyński Aleksandar (15/V 1917).
23. **Milz Mieczysław.**
24. **Mieczko Michał.**
25. Neusser Adam I.
26. Oszast Zbigniew I.
27. **Owca Mieczysław.**
28. Pepera Włodzimierz I.
29. *Pierożyński Oktawian (11/V 1917).
30. Pietrzyk Józef I.
31. Purchla Władysław I.
32. **Reichan Kazimierz.**
33. Rymek Mieczysław I.
34. Szostek Stanisław I.
35. Tomasik Edward I.
36. **Tondyra Czesław.**
37. Wiecheć Władysław I.
38. Wilk Julian I.
39. Włodarczyk Józef I.
40. Wójcik Jan I.
41. Wójcik Władysław I.
42. Wroński Antoni I.

Klasa V.

1. Bandurski Mieczysław I.
2. Bąk Wincenty I.
3. Chądzyński Wacław.
4. Dorf Izydor I.
5. Dumalik Emil I.
6. Furgalski Józef I.
7. **Jachna Stefan.**
8. **Klasa Mieczysław.**
9. *Kloska Tadeusz (31/I 1917).
10. Kluzek Jan I.
11. Kluzek Władysław I.
12. Kozłowski Kazimierz I.
13. König Rudolf I.
14. Kucia Władysław I.
15. Kuziel Józef I.
16. Kuziel Stanisław I.
17. Lemler Ferdynand I.
18. Lewoczko Jan I.
19. Lisak Józef I.
20. Menasche Maksymilian I.
21. Mendler Abraham.
22. Miłkowski Wojciech I.
23. Murdzieński Jan *p.*
24. *Niedziałkowski Stefan (20/III 1917).
25. Okruciński Adam.
26. Pajorski Henryk I.
27. *Pałasiński Stanisław (14/V 1917).
28. Paraszczak Jarosław I.
29. Pierzchała Adam I.
30. Popek Stefan.
31. Ryba Feliks I.
32. Scheller Wilhelm I.
33. Sławek Tadeusz.
34. Stach Eugeniusz I.
35. Steczko Józef I.
36. Stelczyk Andrzej.
37. Szczudło Jan I.
38. Taborski Władysław I.
39. Turczmanowicz Stefan I.
40. Turek Tadeusz I.
41. **Wojnarowski Bolesław.**
42. **Wolski Franciszek.**
43. Wyderka Mieczysław I.
44. Wymazała Frenciszek I.

Klasa VI.

1. **Bader Jan.**
2. *Bociański Michał († 13/III 1917).
3. **Dattner Józef.**
4. Deiches Julian I.
5. **Feldhorn Juliusz.**
6. Friedmann Samuel I.
7. Gabryś Stanisław I.
8. Hischtin Mieczysław I.
9. Hischtin Zygmunt I.
10. Jasicki Józef I.
11. Jeż Józef I.
12. Kalczyński Jerzy I.
13. **Klimczyk Władysław.**
14. Kozieł Franciszek I.
15. **Kulczycki Julian.**
16. **Kulczyński Jan.**
17. Kuryło Roman I.
18. Leśniak Tadeusz I
19. Lisowski Stanisław I.
20. Lupa Tadeusz I.
21. **Hr. Łubieński Henryk.**
22. Majcher Stanisław I.
23. **Makomaski Stanisław.**
24. Marcinkowski Stanisław I.
25. Motoła Juliusz I.
26. Oczko Józef I.
27. **Radwański Józef.**
28. Rapacz Ignacy I.
29. Raźny Piotr I.
30. Reinfuss Stanisław I.
31. Rutowski Franciszek I.
32. **Scherer Emanuel.**
33. *Sławikowski Zbigniew (31/XI 1916).
34. Sperling Józef (pr.) *p.*
35. **Splichal Józef.**
36. Staszkiewicz Roman I.
37. Szczytnicki Stanisław I.
38. Wencel Ignacy I.

Klasa VII.

1. Banaś Edward I.
2. Bigaj Antoni I.
3. **Bogucki Stanisław.**
4. **Borejko Władysław.**
5. Bruśnicki Aleksander *p.*
6. **Chrzanowski Bohdan.**
7. **Kielar Jan.**
8. Kisielewski Stefan I.
9. Korytowski Mirosław I.
10. Kotowicz Stanisław I.
11. Kowal Karol I.
12. Kowalczyk Feliks I.
13. Lehr Eliasz I.
14. **Marszałek Józef.**
15. Michalec Alfred I.
16. Mund Henryk I,
17. Radwański Maryan I.
18. **Reichan Jerzy.**
19. **Rodowicz Kazimierz.**
20. Rutowski Zygmunt I.
21. *Schipper Henryk (24/XI 1916).
22. Wiśniowski Jan.
23. Wójcik Jan I.
24. **Younga Jerzy.**
25. Zgodziński Jan.

Klasa VIII.

1. *Bilikiewicz Jerzy (10/III 1917).
2. Bincer Henryk I.
3. Brückner Fryderyk (pryw., niekl.).
4. **Frommer Stanisław.**
5. Gackowski Józef I.
6. Galos Andrzej I.
7. *Gałyński Aleksander (15/V 1917).
8. Hamerlak Józef I.
9. Karmański Tadeusz I.
10. *Kisielewski Ludwik (31/I 1917).
11. **Kozłowski Adam** (pryw.)
12. Kruczkowski Maryan I.
13. Krzemiński Kazimierz (pryw.) I.
14. Lasocki Maryan (pryw.) I.
15. **Loch-Loch Zygmunt.**
16. Nowacki Józef I.
17. Polaczek Mieczysław I.
18. Rumian Stanisław I.
19. **Sikorski Stanisław Jerzy** (pryw.).
20. Skalski Franciszek I.
21. Sperling Alfred (pryw.) I.
22. **Tymowski Witold** (pryw.).
23. Winiaz Karol I.
24. Woźniak Roman (pryw.) I.
25. **Zajączkowski Stanisław** (pryw.).

XIII.

OGŁOSZENIE.

Wpisy uczniów publicznych jakoteż prywatnych na rok szkolny 1917/18 odbędą się w dniu 31 sierpnia od godziny 9—12 przed południem. Późniejsze zgłoszenia będą uwzględniane tylko w wyjątkowych wypadkach.

Uczniowie mają się zgłaszać do wpisów w towarzystwie rodziców lub opiekunów.

Uczniowie **tutejszego zakładu** mają przy wpisie przedłożyć świadectwo szkolne z ostatniego półrocza.

Uczniowie, **przybywający z innych zakładów**, mają przy wpisie przedłożyć:

1. Metrykę chrztu lub urodzenia.
2. Świadectwo szkolne z ostatniego półrocza, opatrzone potwierdzeniem Dyrekcyi, że mogą być przyjęci w innym zakładzie bez przeszkody.
3. Dekret uwolnienia od opłaty szkolnej (lub poświadczenie uwolnienia na świadectwie szkolnem), jeżeli to uwolnienie mają.
4. Świadectwo szczepienia ospy.

Uczniowie, **zgłaszający się do egzaminu wstępnego do klasy I.**, muszą przy wpisie przedłożyć:

1. Metrykę chrztu lub urodzenia na dowód, że ukończyli 10-ty rok życia lub ukończą go przed 1 stycznia 1917.
2. Świadectwo szkolne za ostatnie półrocze, jeżeli pobierali naukę w szkołach publicznych.
3. Świadectwo powtórnego szczepienia ospy (rewakcynacyi), odbytego w roku, wyprzedzającym wstąpienie do gimnazyum.

Uczniowie, którzy **po dłuższej przerwie w naukach** chcą znowu uzyskać przyjęcie do gimnazyum, muszą:

1. Przedłożyć metrykę urodzenia, ostatnie świadectwo szkolne, względnie świadectwo odejścia, opatrzone przepisaną klauzulą, świadectwo moralności za czas, w którym do szkoły nie chodzili i świadectwo powtórnego szczepienia ospy.
2. Poddać się egzaminowi wstępnemu za złożeniem taksy egzaminacyjnej w kwocie 24 K.

Każdy uczeń ma złożyć przy wpisie 2 K. na środki naukowe i 1 K. na gry i zabawy. Uczniowie nowo wstępujący do zakładu płacą nadto taksę wstępną w kwocie 4 K. 20 h.

Uczniowie zobowiązani są do składania opłaty szkolnej, która za jedno półrocze wynosi 40 K. i musi być złożona w pierwszych sześciu tygodniach każdego półrocza, t. j. do 15 października i 15 marca. Prośby o uwolnienie od opłaty szkolnej, zaopatrzone w świadectwa szkolne z ostatniego półrocza i świadectwo ubóstwa nie dawniej jak przed rokiem wydane, należy bez stempla wnosić za pośrednictwem Dyrekcyi do Wys. c. k. Rady szkolnej krajowej najpóźniej do 20 września w pierwszem półroczu, a do 20 lutego w drugiem. O uwolnienie od opłaty szkolnej mogą się starać tylko ci uczniowie ubodzy, którzy za ostatnie półrocze otrzymali świadectwo pierwszego stopnia i przynajmniej dobre obyczaje.

Uczniowie klasy I mają złożyć opłatę szkolną za pierwsze półrocze do 30 listopada; ci jednak ubodzy uczniowie, którzy już w pierwszych dwóch miesiącach czynią dobre postępy we wszystkich przedmiotach, a zachowanie się ich jest dobre lub bardzo dobre, mogą uzyskać **odroczenie** tego terminu aż do końca półrocza, i w razie pomyślnej klasyfikacyi za półrocze I są uwolnieni od opłaty szkolnej. Uczniowie, chcący z tego dobrodziejstwa korzystać, mają w ciągu 8 dni po rozpoczęciu roku szkolnego wnieść za pośrednictwem Dyrekcyi nieostęplowane prośby do Wysokiej c. k. Rady szkolnej krajowej, załączając do nich d o k ł a d n e świadectwo ubóstwa.

Egzamina **poprawcze** odbędą się w dniach 30 i 31 sierpnia.

Egzamina **wstępne** do klasy I odbywają się w dwóch terminach: przed feryami 30 czerwca i po feryach dnia 1 września. Powtórzenie tego egzaminu przed upływem roku nie jest dozwolone ani w tym samym ani w innym zakładzie.

Egzamina **wstępne** do klas od II—VIII składać można od 4—14 września w półr. I, a od 3—14 lutego w półr. II w dniach, które Dyrektor zgłaszającym się oznaczy. Z egzaminu wstępnego nie wydaje się świadectw. Po złożeniu egzaminu wstępnego uczeń może być przyjęty tylko jako publiczny.

Uczniom **zamiejscowym** wolno mieszkać pod nadzorem tych osób, które się ściśle stosować będą do przepisów »Regulaminu dla odpowiedzialnych nadzorców«, wydanego przez Wysoką c. k. Radę szk. krajową. Osoby, przyjmujące uczniów na mieszkanie (i wikt),

muszą zatem we własnym interesie zaznajomić się dokładnie z odnośnymi przepisami.

Rok szkolny 1917/18 rozpocznie się uroczystem nabożeństwem dnia 3 września; dnia 4 września rozpoczynają się lekcye szkolne.

W Krakowie dnia 15 lipca 1917.

Stanisław Bednarski,
c. k. Radca Rządu i dyrektor.